

ÉLETÜNK

XXXVIII. évf. 11. szám (38. Jg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

2006. november

AZ ERŐSZAK ELLEN

XVI. Benedek pápa beszéde az iszlám többségű országok szentszéki nagyköveteihez

Nagykövet Urak és Hölgyek, kedves muzulmán barátaim! Örövendek azért, hogy az általam kért találkozó alkalmával fogadhatom Önöket, hogy megerősödjének a Szentszék és a világ muzulmán közösségei között a barátság és a szolidaritás kapcsolatai. Megköszönöm Paul Poupard bíboros úrnak, a Vállasközi Párbeszéd Pápai Tanácsa elnökének hozzám intézett szavait, és mindannyiuknak, hogy elfogadják meghívásomat.

Jól ismertek azok a körülmények, amelyek indokolják ezt a találkozást és már a múlt hét során is alkalmam nyílt arra, hogy foglalkozzak ezzel a kérdéssel. Ebben a mai sajtóságság kontextusban szeretném újból hangsúlyozni teljes nagyrabecsülésemet és mély tiszteletemet, amelyet a muzulmán hívők iránt táplálok, emlékeztetve arra, amit a II. Vatikáni Zsinat írt ezzel kapcsolatban, és amely a katolikus egyház számára a Magna Cartha-t jelenti az iszlám-keresztény párbeszéd számára: „Az egyház megbecsüléssel tekint a muszlimokra is, akik az egy, élő és önmagában létező, irgalmas és mindenható Istent imádják, ki a mennynek és földnek Teremtője, ki szólt az emberekhez, s kinek még rejtett határozatait is teljes szívből engedelmeskedve akarják követni, miként Ábrahám, kinek hitére az iszlám szívesen hivatkozik” (Nostra Aetate n. 3). Világosan e távlatban elhelyezkedve pápaságom elejétől arra törekedtem, hogy folytatódjék a barátság hídjainak építése minden vallás híveivel, különös tekintettel a muzulmánok és a keresztények közötti párbeszéd gyarapodása tekintetében. Különböző leszögeztem az elmúlt évben: „A muzulmánok és a keresztények közötti vallási és kulturális párbeszéd nem korlátozódhat a pillanat diktálta döntésekre. A párbeszéd lételegyenesen életfontosságú, amelyetől nagymértékben függ a jövőnk. Relativista világunkban, amely gyakran zárja a transzcendenciát az értelem egyetemességéből, abszolút módon szükségünk van a vallások és a kultúrák hiteles párbeszédére, amely a gyümölcsöző egyetértés szellemében segít bennünket minden feszültség leküzdésében. Folytatva elődöm II. János Pál pápa művét, őszintén azt szeretném, ha a keresztények és muzulmánok között immár évek óta kialakult bizalmi kapcsolatok, nem csak folytatódtnak, hanem tovább is fejlődnek az őszinte és tiszteletteljes párbeszéd szellemében. Ennek alapja egymás kölcsönös jobb megismerése, amely örömmel elismeri a közös vallási értékeket, de őszintén és tisztelettel belátja, hogy vannak különbségek. A vallások és kultúrák párbeszéde szükséges feltétele a békés és testvéri világ felépítésének, amelyet minden jóakarató ember őszintén remél. Ebben az értelemben kortársaink ékesszóló tanúságtételi vártak tőlünk, azt, hogy felmússuk az élet vallásos dimenziójának minden értékét. A keresztényeknek és a muzulmánoknak - saját vallási hagyományuk tanításával összhangban - meg kell tanulniuk együtt dolgozni, amint ez már megtörtént számos területen, hogy elkerüljék az intolerancia minden formáját és szembeszegüljenek az erőszak minden megnyilvánulásával. Hasonlóképpen, nekünk val-

(Folytatás a 2. oldalon)

VALLÁSKÖZI PÁRBESZÉD

A Vatikán arra szólította fel az Egyesült Nemzeteket, hogy ne zárják ki a vallást a közéletből. Giovanni Lajolo érsek, a vatikáni delegáció vezetője a New Yorkban ülésező 61. ENSZ-kögyűlés előtt elmondta: gyökeresen és világosan el kell vetni az erőszak minden vallási motivációját, a politika azonban nem hagyhatja figyelmen kívül azt, amivel a vallásos világnézet és emberkép járul hozzá a közülethez.

Ha az értelem süketnek mutatkoznék az isteni dolgokra, és a vallást a szubkultúrába szorítanák vissza, az „automatikus erőszakos reakciókat” váltana ki, s az erőszakos reakciók mindig az igazi vallás meghamisítását jelentik - figyelmeztetett az érsek. Benedek pápa regensburgi előadása ezzel szemben a vallás és az értelem összeegyeztethetőségéért, a politikai és kulturális tevékenységeknek a vallási dimenzió iránti nyitottságáért emelte fel szavát. Ezzel Lajolo érsek szerint a kultúrák párbeszédéhez kívánt hozzájárulni, és „a nyugati gondolkodást megnyitni valamennyi vallás gazdag öröksége előtt”.

Az érsek beszélt arról is, hogy „a fejlődés és az emberi jogok védelme a világ békéjének legfőbb pillérei”. Az alapvető emberi jogok közül Lajolo „elsődleges” jogként emelte ki az élethez való jogot, újra kijelentve annak szent és sérthet-

(Folytatás a 4. oldalon)

ISMERJÜK-E PROHÁSZKÁT?

A székesfehérvári egyházmegye Prohászka Emlékéve
Írta: Mózessy Gergely, a székesfehérvári püspökség levéltárosa

Prohászka Ottokár püspöki kinevezésének centenáriuma alkalmából Spányi Antal székesfehérvári püspök Prohászka Emlékévet hirdetett meg, amelyet hálaladó szentmise keretében a Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia elnöke, Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek nyitott meg 2005. december 10-én. Tizenkilenc püspök vett részt az eseményen határon innenről és túlról egyaránt. Az év későbbi rendezvényein (kiállítás-megnyitó, nyitrai zárandoklat) további püspökök is szerepet vállaltak. Az áprilisi, Központi Szemináriumban tartott tudományos konferenciának hallgatósága meghaladta a 100, emlékkiállításának látogatottsága fél év alatt a 3000 főt, újratemetésének évfordulóján pedig - rendőrségi becslések szerint - legalább 4500 hívő vett részt a fátylós körmeneten... Mindez azt jelzi: a klérus és a hívek egymásra találtak Prohászka értékelésében. Most a magyar katolikus egyház legalább annyira magáénak érzi személyét - amennyire idegenkedtek saját korában a főpátrai Fehérvár püspökének eszméitől, lendületétől és puritánságától.

Prohászka Ottokár Nyitrán született 1858. október 10-én. Atyja - Prohászka Domokos - morva pénzügyi kistisztviselő, anyja - Filberger Anna - a nyitrai pékmester lánya volt. A családtagok egymás között németül beszéltek. Ottokár később elsajátította a magyart, a szlovákot, a latint, de tudott franciául, görögül, héberül, és megpróbálkozott az angollal is. Apja gyakori áthelyezései miatt gyakran váltott iskolát: Rózsahegyen, Losoncon, majd Nyitrán a piaristáknál, Kalocsán a jezsuitáknál tanult, 1875-ben kispapként Esztergomban érettségizett. Tehetségére felfigyeltek előjárói: Simor János prímás Rómába küldte. Hét évre a Collegium

Germanicum-Hungaricum lakója és a Gregoriana egyetem hallgatója lett. 1881. október 30-án ott szentelték pappá. 1882-ben tért haza filozófiai és teológiai doktorátussal. Főpásztor az esztergomi szeminariumba vezényelte, ahol huszonkét esztendeig dolgozott. A kisszeminárium görög-latin tanárából lassan a dogmatika professzora, majd az egész intézményt megújító spirituális lett. Forradalmasította a hazai papnevelést, olyan papi generáció tekintette példaképnek és mesteré-

Prohászka Ottokár püspöki kinevezésének 100. évfordulójára.

nek, amely tudott mit kezdeni a háború, a forradalmak és Trianon sokkjával. Egykori diákjaiból nőtt ki a *Regnum Marianum*, kispapjainak tartott pontkáiból pedig később legolvasottabb, legtöbb nyelven hozzáférhető, lelkeségét leginkább megmutató és legmaradandóbb műve, az *Elmélkedések az evangéliumról*.

Esztergomban vált a saját segítségével a századvégi magyar katolikus megújodás programadójává. Publikált a Magyar Sion és az Alkotmány hasábjain, útjára indította az Esztergom című lapot, később megszervezte a Katolikus Sajtóegyesületet. A szociális kérdések különösen érdekelték: magyarra fordította XIII. Leó *Rerum Novarum* című enciklikáját, időtálló bírálatot írt Marx *Tőkéjéről*. Világosan látta: ha nem születik az Egyház vezetésével megoldás a szociális feszültségek leküzdésére, akkor teret nyer az ateista, erőszakos baloldal, amely minden értéket elsöpör. Ez a politika felé terelte: szenvedélyes cikkeket írt, és képviselőválasztáson is indult. Prohászka Ottokár a katolikus társadalom nagy része szónokként és lelkipolitikusként ismert és szeretett meg. Országszerte tartott konferenciabeszédeivel az intelligenciát is sikerült bevennie a templomba. 1904-ben a budapesti egyetem hittudományi karának

(Folytatás a 4. oldalon)

ÖRÖK...

Novemberi elmélkedés

A természet halódása és a halottak hónapja alkalmas arra, hogy a mulandóság eme formájáról elgondolkozzunk. A hónap első napja, Mindszentek ünnepe viszont éppen azt a szót idézi emlékeztetőnkbe, amely ezeket a gondolatokat elindította bennünk. Ez a rövid szó így hangzik: örök. Természetesen nem egészen egyedül, hanem származékaival együtt érdemes vele foglalkozni.

Időbeli végtelenségről van szó. A térbeli végtelenséggel hasonlóképpen vagyunk. Sokszor lerajzoltuk, legkésőbb középiskolás korunkban, azt a fekvő nyolcast, amely a végtelent jelentette. Gondoltunk-e arra, milyen megfoghatatlan dolgot jelez e fekvő nyolcas? Talán akkor is, később is hallottunk nagy matematikusokról, akik e fogalommal bízolódtak...

Magánéletünkben legtöbbször az örök szerelem, illetve örök hűség kifejezéseket használjuk. A válások és szakítások korában a szó elkopását éljük meg. Az „örök” szó elkopatásában nagy ré-

szük volt a politikusoknak. Emlékszünk a szovjet-magyar örök barátságra..., vagy a sokszor elhangzott örök békére... Amikor a felelősöket keressük szavunk elköptatásáért, ne sepregezzünk mások háza táján. Úgy tűnik, van mit sóprögtetni saját egyházi berkeinkben is. Magyar katolikus falvakban, gyermekkoromban, a II. világháborúig a gyerekek zömmel „Dicsértessék”-kel köszöntek. Hány milliószor hangzott el erre a „mindörökké”? Vajon a válaszolók hány ezrelékének jutott eszébe, hogy azt kívánta, Jézus Krisztus nevének dicsérete soha, de soha meg ne szűnjék. Áll mindez az egyházi iskolákban szokások „Laudetur”-okra adott válaszokra is.

Vajon az örök szó felfoghatatlansága az oka annak, hogy templomainkban olyan keveset hallunk a szentbeszédében az örök életéről. Nem arra gondolok elsősorban, hogy van-e, vagy nincs-e örök élet, hanem arra, hogy milyen lehet. Jó

(Folytatás a 4. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A Pápa és az Al-Kaida

Bármennyire hihetetlennek hangoznak is, pontosan ezzel a jelzővel (szélah-mos) illette XVI. Benedek pápát az al-Kaida muzulmán terrorista szervezet helyettes vezetője (a főnök Bin-Laden), egy az ismert Al-Dzsasira nevű arab tv-állomáshoz eljuttatott videoszalagon, reagálva a Szentatyának a Regensburg-i egyetemen tartott előadása egyik passzusára. Ebben a pápa idézte II. Manuel Palaelogos bizánci császárt egy perzsa tudóssal, 1391-ben, a „három törvény” (Öszövétség, Újszövétség, Korán) egymáshoz való viszonyáról folytatott párbeszédének a dsihádúra (szent háborúra) vonatkozó kritikus mondatát. De már ezt megelőzőleg - szinte parancsszóra - hangzottak el dühödött kommentárok az iszlám világából, amelyek kiragadva a szöveget összefüggéseiből és azt eltorzítva, XVI. Benedeket az iszlám és a Próféta megsértésével vádolták, súlyos következményeket helyezve kilátásba.

A pápát ez a vehemens reakció meglepett: erre nem számított. Rómába visszatérte után azonnal több alkalommal is kifejezte sajnálatát, hogy szavai támadásként értelmeztek az iszlám ellen. Tekintve, hogy a Szentek 18 mohamedán országgal tart fenn diplomáciai kapcsolatot, utasította a nunciusokat (a Vatikán nagyköveteit), adjanak hivatalos magyarázatot az illetékes kormányoknak a kifogásolt szöveg értelméről; ezenkívül magához kérte ezeknek az országoknak nagyköveteit és egy külön kihallgatás keretében ő maga fejtette ki, mire

akarta felhívni a figyelmet, egyben mindig újra rámutatott, milyen nagyrabecsüléssel viseltetik az iszlám iránt és milyen fontosnak tartja az együttműködést és a párbeszédet. - Az elhangzott fenyegetéseket a Vatikán biztonsági szolgálata nagyon komolyan vette és megszigorította az óvatossági intézkedéseket.

A kereszténység és az iszlám közti kapcsolat problémáját egy korábbi levélben egyébként Rajna vidéki olvasónk is felvetette. Most ebből idézzük néhány mondatot. A téma: a két mértékkel mért tolerancia.

„A II. Vatikáni Zsinat Nostra aetate kezdetű dokumentuma által szorgalmazott dialógus (az iszlámmal) közös értékeket kíván feltárni. Nem a kör négyesítésére juthat ennek kapcsán az eszükbe?... A keresztény kisebbségek diszkriminálása, elnyomása és irtása világszerte egyre nagyobb mértékű. Míg Németországban a katolikus templomok, garázdálkodókkal, tolvajokkal és szentségtörővel rendszerint védtelenül állnak szemben, addig... a félreértett multikulturális elkenő taktika védőzárnyai alatt gombamódra szaporodnak a kívülről és belülről önvédelemmel felruházott mecsetek. A keresztény templomok és a vallási érület nem védi se törvény, se a rendőrség, a politika meg éppenséggel nem, de még csak saját hívei sem. Nem lenne időszerű... végre azt mondani: Eddig és ne tovább! Európának nem inkább egy új Kapisztrán Szent Jánosra, mintsem Joschka Fischer-re lenne szüksége?”

Miklós atya kommentárja:

XV. Benedek pápa szeptember 9. és 14. között, Bajorországban tett látogatása nemcsak honfitársai számára tartogatott megindító élményeket. Ő maga is meghatottan járta azokat a helyeket, amelyekhez élete 78 esztendejének valamelyik lényeges eseménye, szakasza fűződik. Ezek közé sorolta azt az előadást, amelyet a Regensburg-i egyetem aulájában tartott, mintegy visszaidézve egyetemi tanári működését. Egyben már bevezetőben rámutatott, milyen alapvető szerep jutott valamennyi fakultáson, minden tudományos témakörben, az egyes problémák értelemszerűen történő megközelítésének. Ezt akarta a továbbiakban is kifejteni. Ezért adta előadásának ezt a címet: „Hit, értelem, egyetem”.

Mit mondott a pápa?

Előadása címének megfelelően, XVI. Benedek, a tőle megszokott logikus gondolatmenet és világos fogalmazás eszközeivel fejtette ki a hit és az értelem szükségességét egymásra irányultságát. Ennek keretében tért ki a II. Manuel bizánci császár és beszélgető partnere, a perzsa tudós között lefolyt párbeszéd egyik pontjára, amely - saját bevallása szerint - különösen megfogta. Idézzük fel a pápa szövegét:

A Khoury professzor által kiadott hetedik beszélgetés során a császár a dsihád témáját érinti. A császár biztosan tudta, hogy a (Korán) 2. szúra 256. versében áll: Semmi kényszerű vallási ügyekben... De a császár természetesen ismerte a Koránban lefektetett - és később keletkezett - rendelkezéseket a szent háborúról. Anélkül, hogy részletekre... kitérne, meglepően éles formában fordul beszélgető partneréhez a vallás és az erőszak közötti viszonyra vonatkozó kérdéssel. Ezt mondja: Mutasd meg nekem, mi újat hozott egyáltalán Mohamed és akkor csak rosszat és embertelen fogszt találni, mint amilyen az, hogy előírta, a hitnek, amelyet hirdetett, karddal való terjesztését. Ezután a császár behatárol megindokolja, miért értelemmel a hit terjesztése erőszakkal. Ellentmond Isten és a lélek lényegének. „Isten nem találja örömet a vérben, és a nem értelem szerinti cselekvés szemben áll Isten lényegével. A hit a lélek gyümölcse, nem a testé. Aki tehát

valakit a hitre akar vezetni, annak a jó beszéd képességére van szüksége és a helyes gondolkodásra, nem pedig erőszakra és fenyegetőzésre... Egy értelmes lélek meggyőzésére, nem a karjára van szüksége az embernek, nem is ütőszerszáma, vagy bármilyen eszközre, amivel valakit halállal lehet fenyegetni...” A döntő mondat ebben az érvelésben az erőszakkal történő térítéssel szemben - folytatja XVI. Benedek - így hangzik: Nem értelemszerűen cselekedni, Isten lényegével szemben áll. Az iszlám istenfogalma annyira a „más”-ságot és Isten abszolút szabadságát hangsúlyozza, hogy abban nincs helye sem a görög, sem a keresztény filozófia által Isten lényegéből eredőnek mondott „értelemszerűség”-nek. Ennek értelmében Istent az igaz és a jó sem köti. Ezzel szemben János evangélista evangéliuma ezzel a mondattal kezdődik: „Kezdetben volt az Ige” - az eredeti szövegben: a Logos, ami Igét és értelmet egyszerre jelent. A bibliai tartalom és a görög filozófia itt találkoznak.

A továbbiakban a pápa rámutat azokra a veszélyekre is, amelyek ellenkező oldalról fenyegetnek: a természetudomány kutatás oly mértékben hangsúlyozza az értelemszerűség fontosságát, hogy a hit háttérbe szorul. Márpedig a két elemnek egymásra kell találnia, hogy az emberiség fejlődése harmonikus lehessen és a különböző kultúrák eredményes párbeszédre léphessenek egymással.

Az iszlám reakciója

Említettük már, milyen heves és agresszív volt egyes iszlámot képviselő vallási vezetők felháborodása a regensburgi pápai előadásra. Mintegy gombnyomásra indult meg a koncentrikus támadás, amelyet azonnal fel is használtak a tömegek feligaztatására, bevált recept szerint. Szomáliában egy 70 éves betegápoló apáca esett áldozatul és Indonéziában 4-5 keresztény, akiket lefejeztek. A pápát mindjárt egy kalap alá vették Bush elnökkel és a Nyugat támadásáról beszéltek az iszlám ellen. Követelték: a pápa vonja vissza szavait és kérjen bocsánatot.

Ezzel a féktelen reakcióval persze nehezebbé vált a kereszténység és az iszlám közt megindult párbeszéd, ami különösen az iszlám ama hittudósainak a feladata, akik megértették, hogy az iszlám jövője szorosan kapcsolatban van a kereszténységgel. Az indulatok eme felzárkózásával mindenestre az iszlám vezetői napnál fényesebben beigazolták, amit a pápa elméleti síkon kifejtett.

Mit tehetünk mi?

Természetesen nem ránk tartozik, hogy bármilyen módon beavatkozzunk a történésbe. Ugyanakkor tudomásul kell vennünk, hogy az iszlám nem távoli földrészek valóságos csupán, hanem a miénk is. Muzulmánok közöttünk élnek, minden napjaink állandó kísérői. Számuk Németországban 3 millió, 2600 mecsettel rendelkeznek. Nagyjából hasonló létszámúak Európa más országaiban is. A közöttük élők közt megkezdődött egy lassú integrációs folyamat, amelynek az lehet a pozitív következménye, hogy mi jobban megértjük őket, ők pedig bennünket. Ezzel együtt jár, hogy vallási fanatizmusuk is alábbhagy.

Ha ezzel párhuzamosan ráébrednek, hogy mi nem is vagyunk olyan hitetlenek, amilyenneknek elhíresztelték bennünket, hanem saját valóságunkat szeretjük és gyakoroljuk, befogadjuk őket, segítőkészek, barátságosak vagyunk, akkor kifogjuk a gyűlölködés vitorláiból a szelet. Így aztán azok, akik az iszlámot politikai célokra használják, előbb vagy utóbb be fogják látni, hogy híveiknek a párbeszéd és együttműködés által használnak igazán.

Gondolom, XVI. Benedek pápa is erre akarta felhívni a figyelmünket. Beszédét ezzel a mondattal zárta: „Ennek a nagy Logos-nak, az értelemszerűségnek a jegyében folytatott kultúrák párbeszédre hívjuk meg beszélgető partnereinket.”

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Novemberre
I.

Imádkozunk, hogy a világ minden részében véget vessen a terrorizmus valamennyi formájának!

Igazságosságból és megbocsátásból születik igazi és tartós béke. Az utóbbi évtizedekben viszont, különösen a hidegháború óta, a nemzetközi terrorizmus politikai, gazdasági, technikai összecsapások bonyolult hálózata váá nőtte ki magát. Jól szervezett terrorista csoportok óriási pénzforgatásokkal rendelkeznek, átfogó stratégiákat dolgoznak ki, és ártatlan emberekre is lecsapnak, akiknek semmi közük az ő sajátos célkitűzéseikhez. Saját követőiket is fegyverként vetik be halálos gyűlöletük megvalósításáért. A terrorizmus az emberi élet megvetésére épül. Minden szempontból perverz bűntény az emberiség ellen.

Alapvető jogunk van tehát a terrorizmussal szembeni védekezésre. Ezt azonban a konkrét célok és eszközök megválasztásában az erkölcsi és törvényi korlátok megartásával kell gyakorolnunk. Pontosan azonosítanunk kell a véteket; a terrorizmus mindig személyes bűnténységből fakad; a vádat nem szabad kiterjeszténünk egy egész nemzetre, etnikai vagy vallási csoportra. Ugyanakkor a terrorista tevékenységek iránti küzdelemben szükség van nemzetközi összefogásra; ez tehát bátor és elszánt politikai, diplomáciai, gazdasági elköteleződést kíván meg. Jól működő társadalomban nem olyan könnyű terroristákat toborozni.

Az emberi együttélésben fennálló (gyakran igen súlyos) igazságtalanságok nem jogosítanak fel semmiféle terrorizmusra; sőt ez utóbbi csak még inkább növeli az áldozatok számát és szenvedéseit, a társadalmi összeomlás esélyeit.

A terroristák úgy tartják, hogy az ő igazságuk, vagy az ő győzelmük abszolút legteljesebb, és ezért mindent (vagyon, életet, jövőt) gyűlölni és pusztítani kell. Terrorizmus és fundamentalizmus szorosan összetartoznak.

Emelkedettebb (vallásos) világszemlélet szerint életünk igazságait valamennyien személyesen keressük, és fokozatosan tesszük magunkévá. Nem lehet azokat erőszakosan egymásra kényszeríteni. Ebben is áll istenképességünk. A terrorizmus nem pusztán az embereket nyomja el és pusztítja, hanem Istent is: bálvánnyá teszi őt, amely saját elvadult szándékaink érvényesítésére szolgál.

Vallási vezető nem nézheti el a terrorizmust, még kevésbé hirdetheti. Isten nevében erőszakot gyakorolni másokon a személyes Istennel gyökeres ellentmondásban áll (és persze az Úr Krisztussal is).

Az imaszándék tehát a terrorizmus felülmúlásáról, leküzdéséről, felszámolásáról szól. Miben áll ez? Milyen sajátos isteni kegyelmet kíván? Konkrétan miért imádkozunk?

Két, egymással szorosan összefüggő isteni ajándékért imádkozunk:

a) Az egyik a szeretet és irgalom. „Szeressük egymást, mert a szeretet Isten-től van... Elküldte Fiát engesztelésül a mi bűnünkért... Ha szeretjük egymást, Isten bennünk lakik, és szeretete tökéletes bennünk” (1Jn 4,7-12).

b) A másik ajándék a megbocsátás. Szívbeli eltökéltség ama természetes ösztönünkkel szemben, hogy a rossztól rosszal fizessünk. Valamennyien gyengék vagyunk, hajlamosak az egymássalensségre; közben valamennyien vagyunk is arra, hogy nekünk megbocsátassanak; keressük hát a másnak történő megbocsátás örömeit!

Ha valamennyiünkben élne a szeretet és a megbocsátás (erősen vagy talán csak éppen pislákolva) - nos, a terrorizmus egyre inkább elpárologna.

II.

Imádkozunk, hogy a hívők erőfeszítése által, együtt a társadalom élő erőivel, szét lehessen törni az afrikai földrész fejlődését akadályozó új és régi bilincseket!
Nagy Ferenc S. J.

HÁROM MOZAIK ÖTVENHATBÓL

Részlet Szára János „Szereltem mostoha időkből” című könyvéből, Püski kiadó, 2004.

1. A KEZDET (1956. okt. 23., kedd)

Ágnes arra ébredt, hogy kislát, Andráska, megrúgta a lábát. Egész délután nyugtalanul aludt. A lefekvés után nyugodtára felébredt, nyöszörgött, kénytelen volt Ágnes maga mellé venni, ahol azután lassan elszenderedett. Ágnes is elaludt, azonban valami különös féllombban az utca megszokott délutáni zörejei egyre élénkebben jutottak el a tudatáig. Ilyenkor megélnék a környék. Tehát úgy látszik, már fél öt van. Kurta és

szél. Az utcán nagy mozgás, nyugtalan-ság, elindul Ágnes a két gyerekkel a Parlament felé. A hatalmas teret fekete embertömeg lepte el. A Kossuth-szobor felé ritkábban álltak, oda ment a gyerekekkel, akik láthatóan élvezték a tömeg ütemes kiáltását: „Oltsák el a csillagot, nekünk ebből elég volt.” Hirtelen az egész tér sötétségbe borult. A válasz fülkettő fűtött volt. De a kupola tetején a csillag könyörtelenül vöröslött. Újabb fűtőtűtakozás. Hirtelen a sötét tömegben viláosság támadt: egy, kettő, tíz, száz számtalan fátyla lobbant fel. Ágnes először nem tudta honnan van az emberek fátylaja, de hamarosan látta, hogy papírokat gyűjtöttek meg. Azt is látta, hogy a szomszéd épületekből, üzletekből nagy csomag újságokat hoznak a térre, s mint egy káprázatos fényragály, a fény átterjedt az egész térre. A vörös csillag végül is a kupola tetején hirtelen kialudt. Óriási diadalítas kiáltás volt a válasz. A tömeg láza egyre nőtt. Valaki Ágnes mellett mondja szomszédjának: Gerő, a Párt új főtitkára, nyolckor beszél a rádióban. Urísten, kapott észbe Ágnes, az olasz óra!

Megragadja a két gyerek kezét, s szaladnak az Alkotmány utca felé. El kell jutni az Olasz Intézethez, ahol András most fejezi be az olasz óráját, de vajon jár-e a villamos? A széles utcán kevesen járnak. A Bajcsy-Zsilinszky úton csörömpölve zörög egy villamos. A peronon kevesen, benne egy-két ember kokárdával, különben minden olyan, mintha mi sem történe a városban. A Múzeumnál leállnak. A Sándor utcában csak az Intézet-től kezdve látni csoportosulást. A rádió előtt már sűrű a tömeg. A sarkon rendőr, autók jönnek, előbb két rendőrségi kocs, majd teherautók munkás kinézetű emberekkel. Az egyik az Intézet felé szemben áll meg. A rendőr próbálja szét-

oszlásra bírni az embereket, sikertelenül. Ágnes felszorul az Intézet lépcsőjére. A kapu be van zárva. Kopogtatására óvatosan kinyílik. A titkár megismeri Ágnes, s beengedi a két gyerekkel. Hallgató jönnék lefelé a lépcsőn, tehát az Intézetben is befejezték az órát. Megpillantja András fejét az emberek között.

„Hát Ti, hogy kerültök ide?” – fogadja őket András megütközve.

A kislány újságolja: „Sok ember volt a téren, s elveszett a Macim!”

„Nem lett volna szabad ilyen kockázatos helyzetben a gyerekekkel idejönni” – korholta gyengéden András vállalkozó kedvű feleségét.

Amint kiléptek a kapun, újabb teherautó állt meg velük szemben, fegyveres katonákkal.

„Ávósok, a politikai rendőrség emberei”, mondta valaki mellettük.

Az autót körülveszik az emberek, s kórusban kiáltják:

Erdő Péter bíborost választották a CCEE elnökének

Október 6-án Erdő Péter bíborost választották elnöké a Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CCEE) találkozóján, Szentpéterváron. Első alkalommal rendezték meg Oroszországban, október 4. és 8. között az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (Consilium Conferentiarum

Episcopatum Europae) plenáris ülését. A szervezet két új alelnöke Josip Bozanic bíboros, zágrábi érsek és Jean-Pierre Ricard bíboros, Bordeaux-i érsek lett.

A CCEE új elnöke október 12-én délután választott az elnöki tisztséggel, illetve a szervezet várható rendezvényeivel kapcsolatos kérdésekre. Erdő Péter a CCEE elnökének személyes elképzeléseire vonatkozó kérdésre elmondta: ez a feladatkör nem hatalmi pozíció, hiszen a döntések meghozatalában és a tervezésben az elnökségnek rendkívül nagy szerepe van. Az elnök fő tevékenységét sokkal inkább a képviselés és a koordináció jelenti, napi kapcsolatot tartva a CCEE Sankt Gallen-i titkárságával, valamint a két alelnökkel. A szakbizottságok programjainak, konferenciaterveinek meghatározásában azonban az elnökségnek lehetnek preferenciái, ezért Erdő Péter bíboros nem zárja ki, hogy a CCEE bizonyos találkozókat Magyarországon, pl. az esztergomi Szent Adalbert Központban tart majd. Kiemelte, hogy a vallásnak a kultúrával és a legkülönbözőbb tudományokkal is folyamatos párbeszédet kell fenntartania. Példaként a jövő évben, Rómában megrendezendő európai egyetemek találkozóját említette, amelyre a világi és katolikus egyetemek képviselői egyaránt hivatalosak.

Újságírói kérdésre Erdő Péter elmondta: a közgyűlésen szó esett azokról a nehézségekről is, amelyekkel a volt szocialista országok lakosságának kell szembenéznie a szociális (pl. egészségügyi) ellátás terén. E speciális helyzet köztudatba hozásában segítséget nyújthat a CCEE, s ez nagyobb türelmet eredményezhet európai szinten. MK

fárasztó volt ez a délután, az órára néz. De hiszen csak fél négy. Óvatosan, hogy a kisgyerek föl ne ébredjen, megfordul és felkel. Az ablakhoz rohan, s kinéz, honnan jön a látó? Lent hatalmas emberkígyó árad és löködik feketén. A szemközti orosz házban egy „sonka-ujjas” orosz ruhájú nő, riadva rohan be balkonnjáról, amikor észreveszi Ágnes. Mint megbolygatott méhkas, rohagásznak a nők a szobákban. Valaki leengedte a redőnyt az ablakon. A faredőny nagy robajjal zuhant lefelé, de mint annyiszor, most is megrekedt félúton. A félrecsúszott faredőnyön át még látta a sietős lábszárakat, azután valaki megigazította a redőnyt és az ablakszem becsukódott.

A gyerekek is fölébredtek. Felöltöztette őket.

Alig várta Ágnes, hogy az utcára érjenek. A kis lábak kocogása még lassúbbnak tűnt, mint máskor. Ahogy kiléptek a kapun, a nagyon enyhe októberi csönd, szinte tavaszi föld szagát hozta feléjük a

ISMERJÜK MEG PAPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelképásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelképásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

A Detroit-i Szent Kereszt Magyar Katolikus Egyházközség plébánosa, az egykori Katolikus Magyarok Vasárnapja volt kiadója és helyettes szerkesztője, a külföldi római katolikus magyar lelképásztori szolgálat ideiglenes koordinátorának delegátusa az Amerikai Egyesült Államokban. A Szent Istvánról nevezett erdélyi ferences provincia tagja. Magyar plébánosi megbízását, ferences eljárásainak beleegyezésével, az egyházi törvénykönyv előírásainak megfelelően, 1994. február 3-án kapta a Detroit-i egyházmegye főpástorától, Adam Maida érsek, bíborostól. Egyesült Államokban magyar delegátusi kinevezését 2006. június 11-én a Magyar Katolikus Püspöki Kar által megbízott ideiglenes koordinátortól kapta, miután 2006. június 6-án ugyanez a püspöki kar az említett koordinátort erre a kinevezésre felkérte.

Kiss G. Barnabás 1953. május 30-án született Kapuváron, Győr-Sopron megyében. 1960-tól itt végezte általános iskoláit is. 1967-től a győri Czuczor Gergely bencés gimnáziumban tanult, majd érettségizett 1971-ben. 1971-től 1973-ig kötelező katonai szolgálatot teljesített Nagyatádon. 1973-tól 1978-ig győri egyházmegyésként a győri Szezinárium és Hittudományi Főiskola növendéke. Dr. Pataki Kornél püspök szentelte pappá 1978. június 15-én a győri bazilikában, a Győri Egyházmegye szolgálatára. Közben, 1976-tól titokban csatlakozott a pécsi Irgalmasok Rendjéhez is. Káplán volt 1978-tól Szanyban, 1981-től Csornán, majd 1983. május 17-én, szerzetbe lépés szándékával áttelepült Bécsbe, ahol hivatalosan is elkezdte a noviciátusi évet az Irgalmas Rendben, és egyben kórházi lelkész is volt a Rend bécsi kórházában (Barmherzige Brüder). 1984. november 30-án, dr. Irányi László püspök kérésére áttelepült az USA-ba, és 1985. február 2-től a Szent István Ferences Kustódia tagja lett Youngstown-ban, Ohio államban. A ferences noviciátus el-

KISS G. Barnabás OFM

végezte után, 1985. június 1-től, előbb a Katolikus Magyarok Vasárnapja szerkesztője, majd 1988-tól a hetilap kiadója is 1993. december 31-ig, a lap megszűnéséig. Közben, 1987. és 1988. között ferences lelkeségi tanulmányokat folytat Bostonban, a St. Leonard kolostorban. 1994. február 3-tól napjainkig a Szent Kereszt Magyar Katolikus Egyházközség plébánosa Detroitban, Michigan államban. Lelkipapoktatokat, előadásokat tart az Észak-Amerikai magyar egyházközségekben.

Korábbi hivatala megtartása mellett, 2006. jún. 11-től a külföldi római katolikus magyar lelképásztori szolgálat ideiglenes koordinátorának Egyesült Államokban delegátusa, az MKPK intézkedése alapján.

Cikkei, elmélkedései jelentek meg a Vasárnapban, az Életünkben és egyéb külföldi magyar lapokban. 1985-től 1993-ig Ligeti Angelus ferences atyával együtt szerkesztette a Katolikus Magyarok Vasárnapja Évkönyvet. 1988-tól 1992-ig a Catholic Publishing Company kiadó vezetője. Kiadta Wass Albert könyveit, és több Mindszenty József hercegprímás boldoggá avatását népszerűsítő könyv kiadója. 1994-től az Amerikai Magyarok Országos Szövetségének igazgatósági tagja. 1994-től az amerikai Kolombusz (Knights of Columbus), 1988-tól a Szent László Lovagrend tagja. Jelenleg a Szabad Magyar Újságírók Szövetségének elnöke, 1992-től a New Yorkban székelő Kapisztrán Ifjúsági Alapítvány (Capistran Youth Foundation Inc.) elnöke, és a segélyszervezet adományaival támogatja a kárpát-medencei magyar ifjúsági csoportokat.

Magyar szentmiséket (a hétköznapi magyar miséken kívül), minden vasár- és ünnepnap 11.00-kor a Szent Kereszt-templomban, 8423 South Street, Detroit, MI, és alkalmanként Toledóban, a Szent István-templomban.

Érdeklődni: P. Kiss G. Barnabás OFM, Szent Kereszt-templom, 8423 South Street, Detroit, MI, 48209 USA

Cserháti Ferenc

„Aki magyar, velünk tart.”

Egy piros ruhás kislány felugrik a kocsira, s magyar zászlócskáját az egyik katonára kezébe nyomja. Az emberek megélik, s nekidőlnek az autónak, hogy a körít felé tolják. De a sofőr saját maga beindítja a motort, s az autó elindul visszafelé. Ezt a kis csendet Andrásék kihasználják, s elindultak hazafelé.

A gyerekeket lefektették, s amikor elaludtak, tíz óra lehetett, visszaindultak kettesben személyesen látni a fejleményeket.

Az Astoria Szálló elé érve két üres katonai teherautót láttak a szálloda előtt. Mint a körülállóktól megtudták, a „nép” felszólította a katonákat, adják át fegyverüket, s azok szó nélkül megadták. Amikor Andrásék odaértek, éppen egy puskához kerestek gazdát:

„Fiúk, ki tud löni közületek” felkiáltással.

A katona talált is egy fiatal srácot s megmutatta neki a fegyver kezelését. A Múzeum körüton egymás után álltak a villamosok, egy kiéve feküdt a síneken, egy mentőautó még lángban állt. Állítólag ebben akartak löszert utánpótlást szállítani a Rádió épületében elbarikádozott ávosoknak. Amikor a Sándor utca sarkára értek, a Rádió körül gyerekek ropogtak. Itt egész éjjel komoly harc volt, s az egyik csoportból valaki elmondta Andráséknak, hogy a fiatalok

egyik vezérét, egy ezredet már agyonlőtték. Egy óra körül visszafordultak, hazafelé. Ekkor már egymás után érkeztek teherautók fegyveres civilekkel.

A gyerekek miatt nem folytathatták „szemléjüket”. Mellékutcaikon mentek haza, mert a főútvonalon lövöldözések voltak.

Süket, mély álomba merültek, de Ágnes annyira felizgatótt az események, hogy az agya nem tudott teljesen kikapcsolódni. Tompa, majd erősödő, újból és újból ismétlődő dübörgést hallott. Hosszú ideig ezzel a zajjal aludt, de végül is felébredt, azonban a zaj tovább tartott. Az ablakhoz ment. A szinte tavaszi előző nap után mellbe vágta a nyirkos, vastag őszi köd. A pirkadatban tejfehéren betöltötte az utcákat, és a dübörgés lentől szüntelenül hangzott. Megismerve a tankok sajátos csattogását, valami különös ideges izgalom fogta el. Visszabújt az ágyba, fél öt volt. Kinyitotta a Rádiót, s mintha valami szép álomból szörnyű valóságra ébredt volna, amikor hallotta:

„Ellenforradalmi reakciók elemek fegyveres támadást intéztek középületeink ellen és megtámadták karhatalmi alakulatainkat. A rend helyreállítás érdekében tilos minden gyülekezés...”

A többire már oda se figyelt, csak a vége, hogy kijárási tilalom van reggel 7-ig.

(Folytatás a 6. oldalon.)

Gyermekeknek

MAGYAROK ÉS BOLDOGOK

Annak ellenére, hogy kis nép vagyunk, mégis sok szentet és boldogot mondhatunk magunkénak. Az előző évben írtam már nektek Szent Erzsébetről és Szent Margitról..., most két boldogra emlékezünk...

Először egy copfos, barna hajú kislányra, Sáríkára hívták. Szorgalmas, engedelmes gyermeke volt szüleinek. Sokat segített édesanyjának és az idős embereknek. Minden vágya az volt, hogy a tanító nénihez hasonlóan, ő is gyerekeket nevelhessen. Kívánsága teljesült, tanítónő lett. A sok olvasás mégis arra ösztönözte, hogy megossza gondolatait az emberekkel, nevelje a felnőtteket, a újságikkal is írt. Különösen a beteg és idős emberek sorsa érdekelt. Nagy szeretetet érzett irántuk és Isten iránt. Elhatározta, hogy életét nekik szenteli. Még ennél is többet tett, életét áldozta üldözött testvéreire a háború viharában. Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét áldozza felebarátaiért... Pápai megbízásból nemrégiben avatták boldoggá Budapesten, ami azt jelenti, hogy az örök boldogság részese, boldogként tiszteljük, és május 11-én minden

évben megtartjuk ünnepét. Neve Salka-házi Sára. A kislányok különösen felnézhetnek rá!

Vizsont a fiúk példaképe lehet egy közelmúltban boldoggá avatott orvos, Batthyány-Strattmann László, akinek legnagyobb gazdagsága ugyancsak szívnek szeretete volt: ingyen gyógyította a szegény betegeket.

A hivatalosan elismert szentek és boldogok mellett számos olyan személyt tart számon a magyar katolikus egyház, akiket pápai jóváhagyás nélkül is szentként vagy boldogként tisztelnek. Rájuk november 13-án emlékezik az egyház.

A boldogok és szentek éppen olyan földi halandók, mint mi; vidám, játszadozó gyerekekből lettek nagyvá és szentté. A szeretet önmagunk odaadása. Ha gyakoroljuk, mi is boldogok leszünk. Hogyan? A harmadik tv-film helyett segíts gyengébben tanuló osztálytársadnak, vagy édesanyidnak a házimunkában. Nagymamát is meg kellene már látogatni. Marika néni, a szomszéd is örülne, ha segítenél neki a bevásárlásban. Apró dolgok teszik széppé az életünket.

Szeretettel:

Judit néni

Fiataloknak

VÁGYAINKRÓL

Szomorú valóság, hogy nem minden vágyunk teljesül. Vágyakozunk valami után, szeretnénk elérni valamit, amiről végül kiderül, hogy az már lehetetlen, vagy nagyon drága, vagy régen nem létezik. Néha csalódunk: milyen jó lenne - mint a mesékben - ha teljesülne egy vagy akár három kívánságunk... Emlékszünk a mesékre: a terüjl, terüjl, asztalkám, üsed, üsed, botocska, a kifogott aranyhal, a palackból kiszabadított szellem, a csodálampás... Szép és hasznos kívánságok sora, de ismerünk olyan mese-vágyakat is, amikben a szerencsés mesehős olyan valamit kíván, ami nem helyénvaló. Csak egy példa. A király mohó sóvárgásában nagyobb gazdagság után vágyakozik. Változzon aranyra minden, amit a kezébe vesz... Így is lett. Arannyá változott a kenyér, az étel is...

„Mit akarsz, mit cselekedjek neked” - kérdezte Jézus a jerikói vaktól. S ez az

ember tudta mit kérjen, tudta mi a legfontosabb, mi a legértékesebb számára: „Mester! Hogy lássak” (Mk 10,46-52)! Teljes értékű emberként élni, látni ezt a csodálatos szép világot, az emberek arcát, s azt a Valakit, akiről már annyit jót hallott, akiről hiszi, hogy gyökeresen meg tudja változtatni az életét...

Jézus belelát a lelkébe, azt is tudja mit akar kérni, és mégis megkérdezi: mit akarsz? Nem tolakszik, nem siet, nem erőlteti rá akarátát, hanem vár türelmesen. Időt ad neki a választásra, és nem veszi le válláról a döntés, a felelősség súlyát sem. Nagy a tét: az új, a gazdagabb, a tökéletesebb élet... Bartimeus - Timeus fia, egy közülünk, egy, aki segítségért esedezett, kiáltozott. De egy a keresők közül is, akinek „Dávid Fia, könyörülj rajtam” kérése meghallgatásra talált.

Mi mit kérünk? Nagy a tét és nagy a felelősség...

Pál atya

RENATO MARTINO BÍBOROS MEGNYITOTTA A PÁRIZSI KATOLIKUS INTÉZETBEN AZ ÚJ TANÉVET

Amint arról a Iustitia et Pax Pápai Tanács október 3-i közleményében tájékoztatt, a díkaszterium elnöke, Renato Martino bíboros Párizsban a Katolikus Intézetben megnyitotta az idei tanévet. A vatikáni főpásztor nyitóbeszédét három gondolat köré csoportosította az egyház társadalmi tanítása kompendiumának fényében, amely az emberi személy méltóságát és szabadságát, a között és a szubsidiaritás elvét hangsúlyozza a szolidaritás mellett.

Először Martino bíboros a vilápolgárság fogalmáról szólt, amely megelőz mindenfajta jogi nemzeti állampolgárságot és olyan jogokból és kötelességekből álló örökséget foglal magában, amellyel minden ember rendelkezik, egyszerűen annál fogva, hogy az emberi családhoz tartozik. A fajgyűlölet elhárítása, a kisebbségek védelme, a menekültek ellátása és a nemzetközi szolidaritás mozgósítása a részuralkodó megsejtésére, mind-mind a vilápolgárság alapelveinek megvalósítását jelentik.

Martino bíboros ezután a globális társadalmi tőke fogalmát magyarázva elmondta: a tudások ma egyetértenek ab-

ban, hogy a társadalmi tőke: tehát a kölcsönös bizalom, az együttműködés, a szolidaritás, a közös értékben való osztozás nem más, mint a közösség alapvető erőforrása. A Iustitia et Pax Pápai Bizottság elnöke megerősítette, hogy a társadalmi tőke fogalmát ki kell terjeszteni globális szintre, hiszen a vilákgazdaság alapvető erőforrásáról van szó. Hozzátette: a nemzetközi büntetőjogi törvényeszköz működésének elindítása, továbbá egy „európai jog” megerősödésének folyamata, a nemzetközi szervezetek által előírt normák és szankciók, illetve a számos állam által aláírt egyezmények számának növekedése annak a folyamatnak a példái, amelynek a közjóra irányuló jog által szabályozott együttműködés felé kell tartania.

Renato Martino bíboros beszédének harmadik részében egy világszintű politikai hatóság szükségességéről szólt. Egyetlen nemzeti hatalom sem képes ma - legyen az bármilyen erős - arra, hogy egyedül lerakja a világkébe és az egyetemes közjó alapjait. Nem arról van szó, hogy egy világméretű szuperállam alkotmányát kellene megírni és az ENSZ-et helytelen volna így értelmezni. Nem is

arról, hogy le kellene ülni az asztalhoz és kényszerítő szabályok elvont tervezetét kellene kidolgozni. Sokkal inkább arra van szükség, hogy továbbra is elmélyítsünk egy olyan konstruktív folyamatot, amelyben a hatóságok áttekinthető és szubsidiárius hatalmi szinteken vesznek részt - zárta tanévnitő beszédét Renato Martino bíboros a párizsi Katolikus Intézetben. VR

ISMERJÜK-E...

(Folytatás az 1. oldalról)

dogmatika professzora lett. Teológiai munkásságára az egyetem már az 1890-es években felfigyelt. A *Diadalmas világnézet* legegényibb hangvételű műve: a 20. század világában keresi a kereszténység helyét, apologetikus hangvételű elhatárolódva a kor divatos eszméiről.

Ferenc József 1905. október 17-én kinevezte Székesfehérvár püspökének. December 11-én erősítette meg a döntést X. Piusz pápa, aki Rómában személyesen szentelte püspökké. Prohászka székét 1906. január 21-én foglalta el, egyházmegyéjét haláláig kormányozta. Püspökként is megmaradt puritán embernek. Ellenfelei 1911-ben néhány művét indexre tették, ő Róma döntésének fejet hajtott. Ma semmi kivételtől nem látunk megbélyegzett munkáiban: megelőzte a korát.

A főpázsztorság visszasodorta Prohászka a politikához is. Automatikusan a főrendiház tagja lett. A világháborút követő új társadalmi berendezkedést érdeklődéssel figyeelte. 1920-ban a miniszterelnökséget nem, de nemzetgyűlési képviselői feladatot vállalt, mert aktívan részt akart venni a keresztény magyar állam kiépítésében. Kiábrándulva 1922-ben visszavonult a pártpolitikából, de a közélet más fórumain megőrizte aktivitását. A budapesti Egyetemi-templom szószékén érte agyverzés 1927. április 1-jén prédikáció közben, a következő napon a szomszédos Központi Papnevelő Intézetben elhunyt. Országos gyász kísérete temetését. 1938 nyara óta az emlékére emelt székesfehérvári templomban nyugszik.

Ismerjük-e igazán Prohászka? 1974-ben Belon Gellért a *Vigília* hasábjain jelentetett meg egy figyelemreméltó tanulmányt *Prohászka tragédiái* címmel. A kor viszonyai között természetesen nem volt alkalma mindennek kimondására. Azóta többen is leszögezték: Prohászka igazi tragédiája az, hogy bár halála után az életmű tudományos feldolgozása is megindult (Sík Sándor, Schütz Antal, Rezek Román írásai), nagyobb teret kaptak a farszót szuperlatívuszok és a politikai értékelés. Az a csak jelszavaiban „keresztény kurzus” emelte piedesztálra, amelyet maga is ostromozott, nem tartván elég kereszténynek. Azzal is bukkolt el: 1947-ben ledöntötték szobrát, a diktatúra éveiben művei elérhetetlenül váltak, megemlékezni pedig csak szűk egyházi keretekben, cenzorok éber szemei előtt lehetett róla. Közben a hatalom újabb bélyegeket ragasztott rá - háttérrelmzések nélkül. A rendszerváltás óta újraindult az életmű tárgyilagos értékelése: teológusok, filozófusok, egyháztörténészek, gyakorló lelkipásztorok bevonásával születtek újabb szövegkiadások, népszerűsítő életrajzok és tanulmányok Prohászka körül. Születési és halálévfordulók megemlékezések, tudományos konferenciák is voltak, az utóbbi években immár Budapesten is. Kissé megfáradni látszott mégis a kutatás '90-es években tapasztalható lendülete - ám a centenáriumi emlékv új lökést adott e munkának. A siker legnyilvánvalóbb bizonyítéka a bal-liberális magyar sajtóorgánusok összűze. A régi vádak közül Prohászka állítólagos antiszemitizmusát hánytorgatták fel újra és újra - kiragadva mondatait környezetükből, korukból, ok-okozati viszonyaiból, elhallgatva zsidó rabbihoz fűződő baráti kapcsolatát és az életművet záró, maga korában unikálisnak nevezhető *Zsidó testvé-*

reinhez című írását. A magyar holokauszt-múzeum egyenesen a „konzervatív antiszemita ideológia vezéralakja” képaláírással illette tárlatát: áttételesen felelőssé téve az 1927-ben elhunyt (!) főpásztor azokért az embertelenségektől, amik ellen már nem emelhetne fel szavát. (És elfelejtve azokat a tényeket, amik miatt hit-, erkölcs- és nemzetvédelmi okokból valóban élesen kritizálta a hitét veszített zsidóságot.)

Az év programjai, tudományos konferenciái - és különösképpen a kiállítás - talán segítenek az igazi Prohászka felmutatni. Ahogy az is előremutató, hogy egy magánkiadó megjelentette CD-ROM-on a Schütz Antal-féle 25 kötetes Prohászka Ottokár összegyűjtött munkáit, kiegészítve gazdag képanyaggal és ízelítővel az újabb Prohászka-irodalomból. Az emléké év december 9-i lezárására pedig az év tudományos természetét vehetik tanulmánykötetben kézbe az érdeklődők. □

ÖRÖK...

(Folytatás az 1. oldalról)

ötven éve nem tűnik el emlékezeteimből egy rokonom blazírt kijelentése: „Ő nem akar üdvözölni, mert unna az örökös palmaáglengetést. Megvallom, nem tudom, honnét vette, hogy ebből áll az üdvözült állapot. Azt sem tartom kizártnak, hogy valami hasonlót a Jelenések könyvében lehet olvasni.

Hogyan szabadítsuk meg „örök” szavunkat a kopottságtól? Mivel fényesítjük ki újra? Talán irodalmi példák, szövegek a legalkalmasabbak erre: Arany Dante-jából: Az értelem mér-ónja, / Mint könnyű pehelyszál, fönnakad, fölfebben: / De a lélek írja, hogy az örvény vonja, / S a gondolat elvész csodás sejtelenben.

Ami az örök életet illeti, arra még Dantét sem találom elégségesnek. Mégis, ha elgondolkozom azon a két soron, amely a paradicsomi létet tiszta fénynek, értelmi fénynek írja le, amely tele van szeretettel; szebbnek képelem el a mennyi létet, mint a pálmalenggetéstől felfő ismerősöm. Más helyütt Dantét a paradicsomi édes ének megrészegítette.

Így jutottunk a zenéhez, amely talán még az irodalomnál is jobban érzékelteti az örök dolgokat. Aki egyszer jól odafigyelt Verdi Otellojában Jago Credó-jára, az megborzongott a végén az „e poi, e poi ... il nulla”-n. A halál után, után... a semmi... Az állítólag hitetlen Verdi ezt olyan tökéletesen festi alá a zenével, hogy a leg-hitelenebb is elgondolkozik Jago igazán.

Másfajta tagadás hangzik rendkívül vídában elsősorban Joseph Haydn miséiből: „cuius regni non erit finis”. „Nem, nem, nem” éneklí Haydn, néha háromszor, néha sokkal többször öregkori misében, azt ti., hogy a Feltámadott országának nem lesz vége. Ugyanilyen kifejező a halottak föltámasával foglalkozó rész Haydn Credó-iban.

Örök... Rövid, elkopott szócscsa. Hány-szor halljuk a misében is a legkülönfélébb változatban. Vajon azért olyan nehéz megérteni, elmélkedni róla, mert teljességgel kimeríthetetlen, kimeríthetlenebb, mint a tenger?

J. Horváth Tamás, Waldalgesheim

VALLÁSKÖZI...

(Folytatás az 1. oldalról)

len voltát, és „kezdettől a természetes végéig tartó védelmet”; a vallás- és gondolat szabadságot, valamint a szabad véleménynyilvánítás jogát. „Minden kormány-nak meg kell értenie, hogy ezek megértését nem lehet eltakarni a nemzetközi közösség figyelmé elől az állam belügyeinek sérthetlenségére hivatkozva” - mondta.

A Vatikán támogatásáról biztosította az ENSZ hatékonyosságának növelését célzó belső reformokat, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy „a nemzetközi szervezetek túl gyakran akkor avatkoznak csak közbe, amikor egy háború már zajlik”, s elítélte a nemzetközi közösség lassúságát a libanoni válsággal kapcsolatban. MK

Floridai levél

A LEGÓ-VÁROS

Évtizedek óta Floridában élő barátaim szerint a „két part”, a keleti és a nyugati figyelni egymást, vagyis Kaliforniának és Floridának minden érdekes, ami a másikatban történik. De hogy mint Sarasota-i lakos a mai újságban régi lakóhelyemről, Carlsbad-ról olvassak, mégpedig egy olyan témáról, intézményről, amelynek létrejöttében nekem is volt parányi részem, az már igazán a jeles véletlenek közé tartozik. A Sarasota Herald Tribune munkatársa a nyáron járt Carlsbadban. A legó szerelmese, kisiskolás fia akarta látni a kockákból megteremtett vídamparkot, a világon a negyedik Legó-várost.

Fordítsuk vissza az idő kerekét egy évszázaddal. No, azért egy egészen mégszem. Elégedjünk meg az 1990-es évek elejével. Carlsbad akkoriban sokkal csendesebb városka volt a mainál. Legfőbb vonzóerejének a Csendes-óceán partján megteremtett több mint 50 acres virágföld számított. Eladásra, exportra természetesen a boglárka gumókat, a gyönyörű pasztell színekben pompázó telt virágok pedig mindjárt megtalálták az utat a vásárlók szívéhez. Carlsbad büszke volt a virágföldjére és azt hitte, azt „veszedelem” soha nem fenyegetheti. Pedig elérkezett annak is az ideje. A Dániában otthon lévő Legó-központ emberek felfedezték az óceánparti kedves kis várost. Nem tartott soká, megkezdődtek a tárgyalások az első észak-amerikai Legoland megteremtéséről. És amint ennek híre ment, a hangyaboly egy békés, unalmas helynek számíthatott ahhoz képest, amivel a „csendes” Carlsbad átalakult. Nem csak a hivatalosok vitáztak - és ugrottak egymásnak - családokban, barátok között vált a viszony feszültté. A mexikói határtól Kanadáig kitért autópályán mindig lelassult a forgalom, amikor a carlsbadi virágföldekhez érkeztek. De most újabb színfolt került a virágok mellé: kicsi és nagy táblák a „Legó yes”, illetve a „Legó no” felirattal. Végül a városatyák elhatározták, megkérdik az egymásra acsakordó carlsbadiakat, döntsek el ők, hogy mi legyen a virágföldök sorsa. Szavazásra került a sor, és jó tíz évvel ezelőt 58:42 arányban a Yes-szel voksolók (köztük én is) győztek. Szerencsére kompromisszumos megoldás született, megmaradt a virágföldek nagy része és egy bozóttal benőtt terület hozzászátolva, megszületett a Legofamily Carlsbad, illetve a Legoland Amerika.

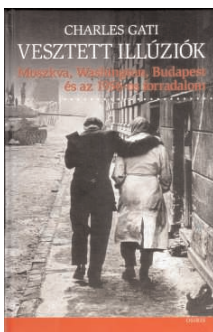
A sarasotai újságban megjelent cikk alaposan részletezi a gyerekeket váró vídám város számos érdekességét. Mindjárt a bejáratnál egy hatalmas, kockákból kialakított, ormányából vizet fröcskölő elefánt fogadja a látogatót. És ez a furcsa „szökőkút” csak egy a vagy tízezer „modell” közül, amelyet a Legoland helyi üzemeinek készítettek. A partot témák szerint képezték ki. Gondoltak a különböző korosztályok érdeklődési körére, igényeire, a kicsiktől a 12 évesekig. (Ez a felső korhatár.)

Megteremtettek egy hat szegletre tagolt Mini-Amerikát, a Minyland-USA-t. A cikk-író szemében ez a 128 acres terület „szíve központja”. Megszületett a New-Yorki Brooklyn-híd, a Szabadság-szobor, a Guggenheim Múzeum; a New-Orleans-i világhírű Francia Negyed; a Kennedy Űrközpont, San Francisco és a főváros, Washington számos nevezetessége. A felsorolást sokáig folytathatnám a kontinenseket felölelő földrajz- és honismeret óra érdekességeiről. Amint az újságíró megjegyezte, mindent látni egy nap alatt nem lehet, főleg nem az iskolai szünetben. Naponta vagy 11.000 látogató tolong a virágföldek szomszédságában. És élvezi nem csak a Legoland által nyújtottakat és a virágokat, de a magaslátról jól látható Csendes-óceán végtelenbe vesző tükre.

A Carlsbad-i gyermekközpontú, legó-kockákból kialakított mesevilág alaposan feldidítette a város és környéke gazdasági életét. Az Igen-nel szavazóknak nem kell szégyenkezniük. A San Diego-i Sea World, a világhírű állatkert és a Wild Animal Park könnyen elérhető szomszédságában megépült kockaváros új színnel gazdagította a gyerekek ideálisan, szórakoztatva nevelő, érdeklődési körüket táguzó intézmények sorát.

Bitskey Ella, Sarasota

VESZTETT ILLÚZIÓK

tárásától sem, mert ennek ismeretében érthetőbbé válik a vérpadon végződő politikai pályafutása.

A „Vesztett illúziók” (Osiris Kiadó, Budapest, 2006) alcíme: Moszkva, Washington, Budapest és az 1956-os forradalom. Matematikusan jól felépített könyvében először a Szovjetunió szereplését veszi górcső alá, és kendőzetlenül tárja az olvasó elé a november 4-ét követő kíméletlen orosz támadást, majd a szuronyaik árnyékában érkező hatalom tobzódását. Anélkül, hogy a moszkvai vezetők és budapesti bérenceik felelősségét csökkentené, Gati élesen rámutat a kommunista uralom alá került országokai kapcsolatos amokkai kijelentések és a valódi tettek között tátongó szakadékokra. Mint a szerző épesen megjegyzi: „Az Egyesült Államok Hollywood és a Madison Avenue legjobb technikáinak ötvöztetésével felajánlott egy termék - a felszabadítást -, amelyet azonban sohasem kézbesi-

tett. A reklám megtévesztő volt, de meggyőzte Kelt-Európa elnyomott népeit arról, hogy ügyüket Amerika is a magáénak tekinti, s a szovjet elnyomókkal is elhitette, hogy Amerika kérlelhetetlen ellenség, akivel számolni kell.” A könyv lapjain számos bizonyítékkal találkozunk, amelyek félreérthetetlenül arról tanúskodnak, hogy Eisenhower elnök és kormánya cseppet sem kívánt változtatni Európára kettősítottágán, noha ontotta magából az antikommunista nyilatkozatokat. A „Vesztett illúziók” további érdeme, hogy a múlt alapos feltárásával iránytűt próbál az olvasó kezébe adni a jobb jövő formálása érdekében. Ismételtlen ostorozza a magyaráz történelemben oly gyakran felbukkanó „mitológiai” vonulatot, hogy több csodálatban és elismerésben részesülnek azok, akik veszítették, de legalábbis reménytelenül ügyért harcolnak és elbuknak ebben a küzdelemben, mint azok, akik tántorítatlanul dolgoznak kisebb, realis célok megvalósításán és el is érik céljukat. Könyvében Charles Gati tisztelettel adózik az 1956-os tragédia emlékének, amely szervezés hozzájárult a kommunizmus jó három évtizeddel később bekövetkezett bukásához, mert ami 50 évvel ezelőtt Magyarországon történt, azt a Szovjetunió sohasem heverte ki.

Vincze András

SÜTŐ ANDRÁS
1927-2006

Egy csodálatos életpálya zárult le szeptember 30-án. Erdély, az egyetemes magyar irodalom nagy alkotója, immár klasszikus értékű próza és drámai művek megálmodója távozott az élők sorából.

Neve összeforrott a romániai diktatúra elleni küzdelemmel, az anyanyelv, a nemzeti hagyományok védelméért vívott több évtizedes harcral. Hosszan sorolhatnánk a műveket, amelyekkel a hitet s a reményt eltette olvasóiban, amelyekkel hírlál adta az anyaországnak, a világnak a romániai magyar kisebbség létére törő, kultúráját eltírtorni kívánó hatalom rejtett és nyílt árnyalkódásait.

Az Anyám könnyű álmat ígér nem csupán egy család, nem csupán a világ- tól elzárt szülőfalu, Pusztakamarás mindennapjairól szól, hanem a megtartó közösségről, amely mindannyiunkban ott él. Az Engedjétek hozzám jönni a szavakat oda az anyanyelvről, mely legféltettebb kincsünk, hisz „nyelvbelő kieszve: létének céljából is kieszik az ember”. Aztán ott vannak a drámák: Egy lócsiszár virágvasárnapja, Csillag a máglyán, Káin és Ábel, Advent a Hargitán, A szuzai mennyegző... megannyi nekifeszülés az örök kérdésnek: a hatalom és az egyén viszonya fölvetésének - az egyetemesség szintjén, de az erdélyi gondokból fakadóan, azokból ihletődve és azokba ágyazva. A megmaradás lehetőségeit, az önmegőrzés útjait

kereste, tárta elének, mindenkor az igazságkeresés szándékával.

Magas hitte, hogy 1989 fordulatot hoz az erdélyi magyarság életében. Ám hamar meg kellett tapasztalnia, fél szeme volt az ára, hogy a nemzeti elfogultság, a nacionalizmus, a sovinizmus túlélt a diktatúrát. A szellemi vámtisztek, az álomfegyőrök, a lefegyőzött korok ugyan lejárt, de a legfőbb gonosz - a nemzetiségi gyűlölet mélétye - köztünk maradt. Az Erdélyi változatlanságok, Szemet szőrt, Heródes napjai című kötetének lapjairól keserűség és fájdalom árad. Hisz az új idők sem hozták meg a lehetőséget az erdélyi magyarság önrendelkezése megteremtésére. A jankialitás jogát elnyertük ugyan, de a cselekvés elől nem fogynak a korlátok. A következmények pedig ismertek: Erdély magyarságának borzasztó apadás, elnéptelenedő falvainak szaporodása.

Sütő András tüzelelős volt, őrálló, intő jel, melyre figyelniünk kellett, kinek az erdélyi magyarság ügyéért elhangzott jankialtása körülzsaladta a Földet, székelj lármafaként, tanúságtévként jelezte, szólította cselekvésre a világ jobbik felét.

Ő elköltözt az örökkévalóságba. Művei velünk maradtak, erőt s reményt, hitet meríthetünk belőlük a magunk küzdelme vívásához.

Máriás József, Nyíregyháza

Londoni levél

WALDZELL

Richmondban, egy Temze-parti házban, kellemes vacsorán vettem részt. Az asztalnál egy vállaltai igazgatóval ültem szemben, aki nem régiben tért vissza Londonba a Melki bencés apátságából. Elmondta, hogy az apátság évente szervez kétnapos lelkiyagkorlatot vezető üzletemberek számára, ő is ott volt legutóbb, befizette a kétezer eurós részvételi díjat, plusz a szállás és ellátás költségét, de a hétvégi kirándulás Melkbe minden pénzt megért, mert marandandó hatású intellektuális és lelki megújulást hozó élménnyel szolgált. Nem tradicionális imádkozó csendes lelkiyagkorlat a Waldzellnek elnevezett melki konferencia, inkább kellemes együttlét, egyrészt kollegákkal, azaz mintegy kétszáz vezető üzletemberrel, másrészt közös elmélyedés az élet filozófiai aspektusaiban, a rendezők által meghívott világhírű írókkal, gondolkodókkal.

A Waldzell-fogalom Hermann Hesse Üveggyöngyjáték című, több részes, főként önéletrajzi ihletésű nagyszámú szarmazik. Hesse mindig kereste e világ zajától való elvonulási lehetőségét, a nyugalom valamely természeti szépségtől övezett helyét, ahol elmélkedni lehet arról, hogy mi végett vagyunk e világban. Ilyesféle „Waldzell”-t kívánnak nyújtani a bencés atyák minden évben a nyár vége felé Melkben az üzleti élet vezető személyiségeinek. S idén két nagyhatalmú, világhírű sikerszerzőt hívtak meg beszélgető társnak, Paulo Coelho-t valamint a „mágikus realista” chilei Isabel Allendét, aki a meggyilkolt elnöknek az unokahúga. Ez volt a harmadik Waldzell találkozó. Az atyák meg vannak győződve róla, hogy a mai elit egyik fontos rétegének, az intelligens üzleti vezetőknek, igénye az efféle filozófiai, vallásméleti párbeszéd, s az igényt ki kell elégíteni. Így lesz a világ jobb közérzetű és kiegyensúlyozottabb.

A két nap hamar elszaladt és az apátság igyekezett minden órát hasznossá tenni. Elhangzottak az előadások, volt házi koncert, lehetett sétálgatni, beszélgetni a parkban, olvasgatni a könyvtárban. A barokk környezet maga is inspiráló - mondta új londoni ismerősöm. Minden résztvevőt megkértek, hogy hozzon magával egy olyan könyvet, ami az utóbbi időkben spirituális élményt okozott számára, és a könyveket azután elcserélték egymással. Ő egy befektetési bankárral barátkozott össze, úgy tűnik, hogy ez a barátság hosszulejratú lesz, és a német üzletembertől az amerikai Margaret Benefield kötetét kapta meg, ami éppenséggel arról szól, hogy miként lehet nagyvállalati határozatokat meghozatalába spirituális elemeket bevinni. (Utánanéztam: ez a címe a könyvnek, hogy Soul at Work, azaz Dolgozik a lélek).

Vacsora-társam Isabel Allende előadását tartotta inspirálónak. Az írónő arról beszélt, hogyan lehet az élet csapásait kiheverni, egy-egy tragédia után mindent újrakezdeni. Meglepetésére találkozott Melkben, a lelkiyagkorlaton Robert Gallo-val, a tudóssal, aki 1980-ban felfedezte a HIV vírust. Tehát nem csupán üzletemberek és bankárok voltak jelen. Ezme-cseréjük során arra a következtetésre jutottak, hogy már a melki hétvége sem volt elfecsérelt idő, de ha kellően megerősödik a gondolat, miszerint az életet a legszélesebb körben érdekelt lehet tenni egyfajta lelki megújulásban, az csak javát szolgálhatja a világnak.

„Arról nem is beszélve, hogy mennyivel jobban főznek az osztrákok, mint mi angolok” - mondta új ismerősöm -, de sietve hozzátette, hogy e megjegyzése nem az általunk éppen elfogyasztott gourmet vacsorára vonatkozik.

Sárközi Máttyás

HÁROM MOZAIK...

(Folytatás a 3. oldalról)

2. A PARLAMENT ELŐTT (1956. okt. 25.)

Csütörtök hajnalban csöngetés, dermedten kelnek fel, két fegyveres katonával belép egy civil, s ahogy az ajtón kinéznek, látják, hogy az egész házban a körfolyosókon géppisztolyos katonák, illetve ávosok. A házuk tetejéről felkelők lönek, de nem találnak senkit. András kilenc óra felé ismét elmegy. A Hold utcai csarnokba akart menni kenyérért és egyéb enniivalóért, ha kap. Ágnes a gyerekekkel a nagyszobában van, amikor egyszerre mintha a feje fölött dörent volna egy puskalövés, majd még egy. Egy pillanatra alatt megmozdult a ház. Közvetlenül a ház előtt ágyúztak. Ágnes a gyerekekkel a fürdőszobába menekült. A társbőrök is már ott voltak. Ez a helyiség a lakás közepén van, ezért is látszott a legbiztosabbnak, mert a folyosóra már nem lehetett ki menni, ott is löttek. Valaki a fejük fölött lőtt puskával és minden puskalövésre tíz ágyú felett. Másfél óráig tartott így. A ház Falk Miksa utcai homlokzata teljesen tönkretéve, Ágneséknél egy ablak repedt be, az utcát térdig érő törmelék borította. Az első emeleten gyulladt az egyik lakás, az orosz ház két helyen szintén égett. Ágnes aggódva gondolt Andrára, remélte, hogy nem éppen ebben az időben akart hazajönni.

Félóra múlva megérkezett. Falfehér, arca, inge csupa verejték. Egy pohár vizet kért, s azt, hogy hagyja Ágnes kicsit lenyugodni, mert nem képes értelmesen beszélni. A Parlament előtt volt, ahol a tömeget löttek irtalmatlanul a szovjet tankokból. Ő csodálatos módon megmenekült. Megitta a vizet, s az asztalra borult. Ágnes zavarban volt, nem tudta, hogyan tudná megnyugtani. Csak a fejét simogatta meg gyengéden, melléje ült úgy, hogy András érezte teste melegét. Kis idő múltán azután jobban érezte magát, s elmondta mi történt.

A Hold utcai csarnokba ment. Hosszú sorban állással kapott egy vekni kenyeret. Hóna alá vette, s hazaindult, mert hiába nézett szét az egész csarnokban, sehol semmi árú. Találkozott Egon barátjával, aki szintén kenyeret keresett. Együtt mentek a Szabadság tér felé. A térre érve a belváros felől egy fiatalokkal megrakott orosz harckocsival az élen, magyar zászlókkal díszítve, nagy tüntető csoport érkezett, a most már ismert jelzőszavakat kiáltva:

„Nekünk ebből elég volt, vesszenek az árulók”, „Vesszen Gerő”, „Hazudik a Rádió” stb., és amikor Andrásék közelébe ért a menet, egy fiatalember András felé kiáltott:

„Tanár úr, jöjjön velünk”, mire a többiek: „Aki magyar velünk tart.” A harckocsi lassan haladt, s András megismerte egyik volt tanítványát, de hirtelen nem jutott eszébe a neve. Mégis elindult a harckocsi mellett, s kiáltva kérdezte vissza:

„Hová mennek?”

„A Parlamenthez”. Többen:

„Nagy Imrét a kormányba.”

Egy darabig Egon is Andrással ment, de amikor a Kossuth Lajos téhez értek: „Andráskám, itt lőni fognak, én megyek haza” - kiáltással elfordult a menettől.

András besodródott a harckocsi után nyomuló tömegbe, s ott elmondták neki, hogy néhány fiatalember és lány, akik az iskolában tanultak oroszul, megmagyarázták a harckocsin ülő katonáknak, hogy ők nem fasiszta ellenforradalmárok, hanem szocializmus akaró magyar fiatalok, de nem kívánják a sztálinizmus visszatérését.

A téren már tekintélyes tömeg várokozott. A Parlament lépcsőjénél orosz tankok. A tüntető csoport, amellyel András is érkezett, lassan hömpölygött a Parlament lépcsőjé felé. András kissé lemaradt, s balra húzódtott, a Rákóczi lovas szobor közelébe. Most kezdett rádőlni benni, hogy ő is a tüntetőkkel van, de nem volt semmi rossz érzése. Sőt, átvil-

lant az agyán, íme egy alkalom, amikor valóban egy nemes ügyről van szó, s az egyéni áldozatvállalás, amely életébe is kerülhet - indokolt, s úgy érezte, hogy ezért az egész ország és nép jobb jövőjéért küzdő megmozdulásban neki is ott a helye. Most már ő is teljes szívvel vett részt a tömegkórusban, amely most Nagy Imrét követelte látni. A lépcsőhöz közelállók közül néhányan - zászlóval a kezükben - közelebb mentek a harckocsikhoz, s mintha beszédbe elegyedtek volna a bent ülő katonákkal. András azonban elég távol volt tőlük, s nem tudta megítélni, mi is történik ott elől. Persze, észbe jutottak az övei, otthon, s pillanatra tudatossá vált a veszély, amelybe került, s annak esetleg végzetes kimenetele. De sem ideje, sem a helyzet nem volt alkalmas a tűnődésre. Hirtelen sortűz ropogott. Mintha a Parlamenttel szemben álló Földművelésügyi Minisztérium irányából löttek volna. Azonnal működésbe léptek az orosz tankok fegyverei. A tömeg fölött, sivitottak a lövedékek, de sok a tömeget is érte. András ösztönösen, a Rákóczi szobor talapzatához hasalt, hóna alatt szorongatta a kenyeret, s szíve majd kiugrott, olyan hevesen vert. Nem tudta megállapítani, mennyi ideig tartott a tüzeles. Amikor úgy tűnt, hogy tűfszünet van, több társával a Földművelésügyi Minisztérium épületének az árkádjai mögé rohant, itt már halottak és tehetetlenül fetengő, fájdalomtól elviselhetetlen hangú jajgatással sebesültek hevertek össze-vissza.

Andrást már csak egy gondolat foglalkoztatta, hogy kerülhet innen ki, hogy mielőbb hazaérjen, remélve, hogy családjának nem történik semmi baja. A tűfszünet még tartott, az árkádok alatt semmiképpen se akart maradni, mert ott sem volt biztonságban. Kirohant az árkádok alól, s be a Báthory utcába. Több tüntető már ide menekült. Az egyik sarkon tüntetők közrefogtak egy ávos katonát, s kezdték leszagatni egyenruháját. Borzállyal gondolt Andrára arra, hogy ezt a katonát a feldühödött tömeg megölné. Szinte futott a legközelebbi sarokig, s befordult az utcájuk felé. Amikor a házhoz közeledett, s meglátta a házuk össze-lőtt homlokzatát, s az utcát vastagon borított faltörmelékkel, elrettenve gondolt arra, hogy az övének baja történhetett.

A kapuban katona és a házimesterné. A házimesterné igazolta, hogy András ott lakik, és gyorsan elmondta, hogy itt is sok lövöldözés volt, de a ház lakóinak nem történt baja. A két lakásban keletkezett tüzet már eloltották.

3. A MENEKÜLÉS (1956. dec. 1.)

Becsöngettek.

Az utca felől hideg áramlat söpörte végig a nyitott lépcsőházat. Kinn elcsendesedik az eső. A leszálló est még jobban eltakarta a párába vont körvonalakat. A házakat csak egy-egy felgyulladt lámpa sejtette. Belülről motozás hallatszott, lépések, zár nyitása, majd egy inkább barátságosan középkorú nő: „Kit keresnek?”

„Péter Pált!”

„Az uram nincs itthon. Mi tetszik?”

„Pestről jövünk. A Fazekas barátunk ügyében.”

Csendes felkiáltás:

„A Géza... maguk is. Miért nem jöttek legalább egy héttel előbb?”

Az egyik gyerek felnyöszörgött.

Az asszony végre megnyitotta az ajtót. „Jöjjenek beljebb”.

Az előszobában még mindig tanácsalant álltak. A hópírokról lassan olvadozni kezdett a sáros latyak, s szétfolyt a gondozatlan ápolat padlón.

„Tegyük le a csomagokat, vetkőzzenek le, vegyék le a hópírokat. Az uram rövidesen megjön, talán tud valami megoldást”.

„Palival együtt dolgoztam, amikor az Építészeti Minisztérium revizorával itt voltam.”

Ez mintha egy kissé megnyugtatta volna az asszonyt, kezdett felengedni. Elvette a két szatyrot. Lassan hámozták ki magukat a több réteg, ázott, izzadt ruhából.

A konyhában barátságos meleg. Egy nagy lábosban pörköltmaradék a spar-

herten félretolva. Az asszony észrevette az odátévedt pillantást.

„Nem éhesek?”

„Köszönjük, valamit hoztunk magunkkal. Nem sokat. Pesten hetek óta nincs rendes ellátás. Úgy gondoltuk, a csomagokat letelessük, és valahol van itt talán valami népbolt...”

„Isten őriz, hogy gondolnak ilyet, hogy innen még egyszer kimenjenek, hisz a szomszédok így is gyanakodnak ránk. Ha tudná hányan voltak itt az utolsó hetekben! Elég egy ellenséges feljelentés, s vége az aram állásának. Esznek, ami itthon van, s azután majd megbeszéljük.”

Letelepdek. Az asszony újragyújtotta a tüzet. A levegőben felszállt a gyufa kénes fanyar szaga. A tűz egy-kettőre vidáman ropogott. Tulajdonképpen csak most néztek egymásra. Ágnes félelemtől merev arcát kis mosoly lágyította. Hát végre itt vannak. A háromnapos készüldés, búcsúzás, a néhány ismerős és rokon arc, az ismeretlen félelemtől félig átvirrasztott éjszakák, az utolsó út a romos városban keresztül, mind egyre távolodnak. András itt ül vele szemben, az átélte gyötrelmek nyoma még az arcán, de a szeme csupa meleg szeretetet, ahogy Ágnesre néz. A gyerekek is felélenkület. Az asszony tejet és kenyeret tett előjük.

Ágnes már azt gondolta, talán... talán nem is olyan borzasztó az egész. Andrást is megnyugtatta a fogadtatás, hiszen nem tudta, hogy bejelentetlen jövetelük mekkorák céljából nem talál-e visszautasításra? Péterné a szobában helyet rendezett a két gyereknek. Mialatt Ágnes lefektette és betakargatta őket, kinn megcsólgattak a soproni hangok Áve Máriára. Hangjuk a ködös szélben tompán, hol gyöngében, hol erősebben hullámoztott át a szobán és álomba ringatta a kicsinyeket. Ismét egy biztató, reményt adó hangszór - gondolta Ágnes.

Amikor kiment a konyhába, Péter már megérkezett. A két férfi az átjutás lehetőségeit tárgyalta.

„Van egy unokaöcsém, igaz csak tizenhat éves, de ismeri a környéket, mint a tenyerét. Most pihenjenek le, átmegyek Virgilhez.”

Benn a szobában a kicsiny vaskályha átlangyosította a levegőt. A két gyerek nyugodt szuszogása, a négy fal közötti biztonság, a szomszéd helyiségekből átcsűrődő otthonos neszek, még rémisztőbbé tették a rájuk váró ismeretlen utat. Odaát.

Levetköztek.

* * *

Ebéd után megjött Virgil. Rokonszenves, sportosan kinéző fiú. Andrásék már útra készen voltak, hiszen a rajtuk lévő ruhákon kívül csak a két szatyor volt, mint csomag. A szatyorban a misszálé, egy magyar szakácskönyv, két bili a gyerekeknek és néhány meleg ruhadarab.

Köszönés, elbúcsúzás.

Virgil elől, Ágnes ölében Ágnes, András ölében András következett a „cicerone”-t. András Virgil nevét is szimbólumnak fogta föl, hiszen egy Virgil volt Dante kísérője is a túlvilági útján.

Kezdett havazni. Szerencsére hoztak magukkal plasztik lapot, amellyel már előző nap az esőtől védtek a gyerekeket. Most is rájuk terítették. Egy idő múlva Virgil felszólította őket, hogy nagyobb távolságban kövessék. A rendőrség előtt kellett elvonulniuk.

Már jó ideje mentek az erdei úton, amikor hirtelen két alak tűnt föl előttük. Virgil nyugalomra intette Ágneseket. Kiderült, hogy ők is menekülnek. Három nappal előbb már egyszer megpróbálták, de nem ismervén a környéket és a határt, eltévedtek, s osztrák területre ismét magyar területre léptek, ahol a határőrök elfogták őket. Győrbe vitték „kihallgatásra”, de három nap múlva kiengedték őket, megfenyegetve, hogy ne próbálkozzanak még egyszer.

Virgil ajánlotta, hogy jöjjenek velük. András és Ágnes is beleegyezett, azt gondolva, hogy talán jobb is, hogy többen vannak. Hamarosan be is vált feltevése. Ágnes elfáradt, s arra gondolt, megkéri Virgilt, vegye át tőle Ágicát. Megáll-

tak pihenni. Az egyik új útitárs felajánlotta, hogy viszi Ágicát. Egy idő múlva a másik fiú átvette Andrástól is a gyereket.

Több mint kétórás gyaloglás után a határhoz értek, ahol Virgil tudomása szerint csak ritkán volt őrvárak. Egy árok partján telepedtek le, ahonnan már a legközelebbi osztrák helyiség, Neckenmarkt lámpáit láthatták. Virgil meghagyta, várják meg, amíg sötétebb lesz, s akkor induljanak el a fényszen kivilágított Neckenmarkt felé. Elbúcsúztak.

A hóesés ugyan elállt, de a fű vizes volt. Leterítették a két plasztik lapot, s arra ültek. Ágnes nagyon kimerült. Attól félt, hogy a megerőltetéstől koraszülése lehet. András is nagyon aggodott Ágnesért, melléje ült, átkarolta, s bátorította, hogy még egy kicsit tartson ki, hiszen a cél már látóhatáron belül fekszik.

Még egy rettegéses pillanatot kellett átélniük. Távolsági kutyagatást hallottak. A két útitárs már ismerte. A határőrök kutyaí. Nem mertek mozdulni. A kisgyerekek mintha megéreztek volna a helyzet komolyságát, csendben maradtak. A kutyagatás lassan távolodott. Leszállt az este, Neckenmarkt fénycsípei még tisztában ragyogtak, s úgy tűnt, mintha közelebb jött volna.

Az árkon a két útitárs vitte át a gyerekeket, András Ágneset segítette. Elináltak a fény irányába. Nem tudták mikor lépik át a határsávot, nem volt jelezve. Egy szőlőbe értek. A felhők mögül hirtelen kibukkant a hold, s megvilágította környezetüket. Az egyik útitárs félhangosan, örömmel hangjában felkiáltott:

„Osztrák zászló!”

Valóban, a szőlők közt, a holdvilágban jól felismerhetően, egy másfél méter magas rúdon az osztrák zászlót lengette a felkelt szél.

Mindnyáján érezték a pillanat rendkívüliségét, s azt, hogy valami rossztól megszabadultak.

Ágnes kimerültsége ellenére öröm töltötte el. Nem gondolt arra, ami elmúlt, ami mögötte volt, a kilátástalan napokra, a megpróbáltatásokra. A kivilágított Neckenmarkt látta, ami elérhető távolságban, egy új, szabad élet határkövét jelentette. Derülőt lelke felszabadult egy nyomástól, amely ellen oly sokat, eredménytelenül küzdött az elmúlt években, s most még félenken ugyan, de repülni készült a megálmódott, annyira vágyott zavartalan boldogság felé. Szinte megdőbött, hogy ezt az érzést nem zavarta az a tény, hogy azt sem tudják, lesz-e mit enniük, lesz-e szállásuk a következő napokban, s mielő fognak élni azután?

András örömet csak Ágnes állapota miatti aggodalma zavarta. Mégis, mindezt túlharsogta egy számára eddig ismeretlen, semmi más érzéshez nem hasonlítható boldog érzés: a szabadság érzése. Ilyen szabadnak még soha nem érezte magát. Mindenüket hátrahagyva, előttük egy bizonytalan holnap, mindez nem okozott félelmet. Az igazi félelemtől, amelyben eddig éltek, megszabadultak. Együtt van azokkal, akiket szeret, együtt vágnak neki az új, szabad életnek.

Hirtelen a „levél Erzsikének” dallama zsongott fel füleiben, s édes boldogság töltötte el szívét. Ez a dal azóta kíséri, amióta először pillantotta meg Ágnes, a fel-tűnően szép diáklányt, egy tavaszi napon a Keskeméti utcában. Zongorán játszott valaki és a nyitott ablakon át áradt a zene délidőben a csendes utcára. A dal ezt a boldog pillanatot idézi. Az akkor elérhetetlennek tűnő lény, íme már évek óta társa, gyermekei anyja, itt áll mellette a közösen vállalt sors új szakasza előtt.

Még a Mindenhatóhoz küldött egy rövid fohászt, megköszönve segítségét, s kérve, ne hagyja el őket a jövőben sem.

A felhők mögül kibújt decemberi hold megvilágította a keskeny utat, amely a szőlőtől át a város felé vezetett. Ágnes kissé megpihent, s biztosította Andrást, hogy bírja az utat. A két fiú továbbra is ölben vitte a két alvó gyereket. András a két szatyrot bal karjára akasztotta, jobbajára átkarolta Ágnes, s elindultak a fény, a szabadság és a remélt teljes boldogság felé.

V é g e

HÍREK - ESEMÉNYEK

Rettenetes jelzés

A Német Püspöki Konferencia nyilatkozott tett közzé az EU verseny-nácsának döntéséről a VII. Kutatási Ketrprogrammal kapcsolatban, amely az embriókon végzett kutatásokra is vonatkozik. „Az embriónális sejtekkel végzett kutatást, amely az emberi élet kioltását feltételezi” - írják a német püspökök -, „ezután EU-alapokból lehet finanszírozni”. A döntés ezért „rettenetes módon jelzi, milyen az emberi élet védelmének helyzete Európában: az élethez való jog és az emberi élet korlátlan védelme a fogantatás pillanatától kezdve nincsen teljességgel garantálva”. Ily módon a kutatás érdekeit magasabb szintre helyezik, mint a humán embrió méltóságát és élethez való jogát. Így a német alapok is lehetővé tesznek majd a Németországban érvényben lévő jogszabályok által tiltott kutatást, amelynek előfeltétele emberi élet kioltása.

A német püspökök úgy vélik, hogy a döntés annál inkább „elítélendő, mivel léteznek alternatívái az embriónális sejtekkel végzett kutatásoknak: az úgynevezett felnőtt sejtek segítségével végzett, etikailag kifogásolhatatlan kutatás”.

A püspöki konferencia végezetül szomorúságát fejezi ki, amiért „nem jutottak érvényre korlátozóbb kezdeményezések, amelyek megerősítették volna a humán embriók védelmét Európában”. MK

Brenner János Emlékévé

Veres András megyéspüspök Isten szolgája Brenner János meggyógyulásának 50. évfordulója alkalmából emlékévet hirdet a Szombathelyi Egyházmegyében. A rábá-kethelyi káplán betegellátás címén 1957. szeptember 15-én kicsalták a plébániáról, és 32 késszúrással megölték. Az emlékévé meghirdetésével a főpásztor szeretné elérni, hogy jobban megismerjék a hívek a papi hivatás és az Oltáriszentség vértanújának, valamint a ministránsok pártfogójának életét.

A püspök ugyanakkor meg akarja gyorsítani a vértanú folyamatban lévő boldoggá avatási ügyének egyházmegyei szakaszát, hogy az elkészített dokumentumokat 2007 decemberében felterjeszthessék Rómába.

A Brenner-év megnyitására 2006. december 16-án 10.30-kor ünnepi szentmise keretében kerül sor a szombathelyi székesegyházban. MKPK

Ünnep a székesegyházban

Szeptember 23-án, Nagybecskerekben, a székesegyházban hagyományosan ünnepség keretében emlékeztek Szent Gellérre, az egyházmegye védőszentjére. A püspöki lak dísztermében a lelkipásztorok, főpásztorokkal együtt előadást vettek részt, és meghallgatták Palatinus István horgosi plébános elmélkedését Szent Gellért püspök egyházszervező, pásztori munkájáról. Eközben az egyháztanácsa-gok a székesegyházban lelkipályorlaton vettek részt, ezt Széll József kispáci plébános vezette, és elmélkedésében kiemelte a világi hívek szolgálatának fontosságát.

A zarándokok az egész egyházmegye területéről és a szomszédos, szabadkai egyházmegyéből érkeztek az ünnepi szentmisére, amelyet a helybeli Emmanuél kamarakórus hangversenye előzött meg.

A szentmisét az egyházmegye főpásztor mutatta be papjaival. Mise kezdetén megáldotta a Szent Gellért - Szent Imre mozaik-táblaképet (lásd képtünk), a kivitelező műalkotó, Puskás László görög katolikus lelkész, és neje jelenlétében. A hagyományokhoz híven, a szentmisét követően, a hívek a Szent Gellért ereklye elé vonultak, kezükkel érintették azt, és így kérték a vértanú püspök pártfogó imáját családjukért, egyházközségükért, egyházmegyejükért és egész nemzetünkért.

Kovács Szószill, Nagybecskerek

A lengyel Mária Rádió

A lengyel kormányfő védelmébe vette a „Mária Rádiót” az antiszemitizmus vádjával szemben. Kacsinszki elismerte, hogy a 90-es években, a rádió működésének kezdeti szakaszában megnyilvánultak zsidó ellenes tendenciák, azonban jelenleg teljesen alaptalan ez a vád. A redempto-

rsta szerzetes, *Taddeus Ridzik* atya által vezetett „Mária Rádió”-t a Vatikán ismételtén óvta a beavatkozástól a napi politikába. Az adásokkal kapcsolatban ismételtén felmerült az a kifogás, hogy fenntartásokat táplálnak az idegenekkel szemben és nem mentesek az antiszemita felhangoktól sem. A miniszterelnök nyilatkozatában leszögezte, hogy a műsorvezetők azonnal félbeszakítják azokat a telefonát-
lókat, akik szélsőséges hangot ütnek meg.

*

A hamisított Biblia

Hitler most előkerült, különleges Bibliájából kiderült, hogy az egyházak ellen folytatott harcban a náci megpróbálták kirekeszteni a zsidókat a Könyvek Könyvéből. Az 1941-ben több százezer példány-számban megjelent könyvet a náci által megszállt Európa valamennyi templomába eljuttatták, de a háború vége előtt a legtöbbet - érthető okokból megsemmisítették. Noha Hitler csodálta az egyház szervezetét, tanításával sohasem értett egyet, ezért elhatározta a hívők átnevelését. 1939-ben teológiai központot hozott létre az Újszövetség átírására. Elképze-léseiben egy olyan Biblia képe lebegett, amelyből eltüntették minden zsidó vonatkozást és a megbocsátó szeretetre vonatkozó részleteket. A teológiai központ legfőbb feladata Jézus ábrázolása és zsidó gyökereinek eltörlése volt. A Tízparancsolat is különös formában alakult át, ugyanis külön pont lett a legfőbb náci vezető tisztelete, míg az ölére és lopásra vonatkozó tilalmat egyszerűen kifejezték a szerzők.

Vincze András

Magyar szentszéki diplomata Párizsban

Szent Gellért napján, a párizsi Magyar Katolikus Misszióba látogatott *Fortunato Baldelli* apostoli nuncius érsek, akit *Pintér*

Gábor, a Stockholmból Párizsba helyezett vatikáni diplomata kísért, hogy ott ünnepi szentmise keretében emlékezzen meg Szent István királyunkról. A magasrangú vendégeket, közöttük *Erdős André* Magyarország nagykövétét, *Léh Tibor* egyháztestületi elnök köszöntötte.

A nuncius prédikációjában, egyház-és államalapító királyunk mellett, külön megemlékezett Salkaházi Sára vértanú boldoggá avatásáról és az 56-os forradalomról. Képünkön balról jobbra: *Molnár Ottó* prélat, *Fortunato Baldelli* nuncius és *mons. dr. Pintér Gábor*, aki az elmúlt három évben a skandináviai, korábban pedig a haiti és a bolíviai pápai követ-ségeken teljesített diplomáciai szolgálatot, és szeptember 21-én érkezett új állomáshelyére, a párizsi Apostoli Nunciátúrára.

Csernoch Ilona, Párizs

HELYESBÍTÉS

Előző számunkban a nyomda ördöge megtérfált bennünket és egykori munkatársunk, Skultéty Csaba kitüntetését hibásan jelentettük. A hír helyesen így hangzik: Skultéty Csabát szeptember 2-án Budapesten a Budavárért Emlékéremmel tüntették ki. - A szerkesztőség

Bezárt a Kast-i Magyar Gimnázium

Az őszi tanévet már nem kezdte meg a Nürnberg környéki középhegységben fekvő festői falucska, Kastl várkastélyában a nyugati világ egyetlen magyar középiskolája, a Kastli Magyar Gimnázium. Az elmúlt években sokasodtak a gimnáziummal kapcsolatos baljós hírek, és miután az iskola fenntartásáról kötött bajor-magyar kormányközi megállapodás

lejárt, a tanítézet csődöt jelentett be. A kastli gimnáziumból az elmúlt fél évszázad alatt több száz fiatal került ki, akik egyetemet végezve a világ legkülönbözőbb pontjain öregbítik a magyarság jó hírét. V. A.

Németországi Magyar Papi Konferencia Hamburgban

Október 9. - 12. között gyűlték össze a németországi magyar lelkészek szokásos őszi papi konferenciájukra Hamburgban. A híres kikötőváros St. Ansgarról elnevezett főegyházmegei tanulmányi házában mindenekelőtt az emlékezés és közös imádkozás állt az összegyűlt tíz résztvevő figyelmének központjában.

Az első napot magyar népköltés nagy jubileumának szenteltük; megemlékeztünk az 1456-os nándorfehérvári diadalról és az 1956-os magyar forradalom 50. évfordulójáról. A történelmi visszatér-ként és méltatást *Tempfi Imre* atya, a *Kirche in Not* Segélyszervezet osztályve-zetője tartotta, aki nagyszerű érzékkel változta fel az eseményeket, segített megértenünk a világraszóló nándorfehérvári győzelem jelentőségét. A napi elmélke-déseket is Imre atya vezette; beszélt az imádságos papi lelkesíté fontosságáról és az azt veszélyeztető buktatókról. Emlé-keztetett arra, hogy a rutinból végzett papi szolgálat könnyen eltávolíthat Istentől, de a rendszeres imádság és elmél-ke-dés által bensőséges barátságot alakí-tatunk ki vele.

A konferencia szervezője, *Cserháti Ferenc* delegátus előadásában beszámolt a németországi emigráns magyar paszto-ráció kezdeteiről, kiemelte az 1956-os forradalom előtti és utáni tevékenység különbségeit, és méltatta az évtizedekkel korábban tevékenykedő magyar lelkészek áldozatos munkáját az 1956-os menekültek németországi integrációjában.

A lelkészek beszámolóiból aztán egyre inkább kirajzolódott a jelenlegi migráns (vándorló, útonlévő) magyarok szolgálá-tának különlegessége, és határozott szüle-tett arról, hogy ezt a témakört a legköze-lebbi magyar papi konferencián újra és behatósan tárgyalnunk kell.

Konferenciánk második napján, a kö-zös beszélgetés és tapasztalatcsere mel-lett, a tíz éve felállított új német főegyházmegei életének megismerése állt. Megtekintettük Hamburg városának híres templomait, meghallgattuk *Georg von*

Németországi magyar lelkészek egy csoportja a hamburgi Városháza udvarán, balról jobbra: Merka János, Takács Pál, Lukács József, Cserháti Ferenc, Bagossy István, Szabó József.

Oppenkowski kömplébános ismertetőjét a katolikus főegyházmegei tevékenységéről. Elmondása szerint a karitatív tevékenység és a keresztény nevelés az a két súlypont, ami különösen is jellemzi a helyi egyház jelenlétét a híres kikötőváros soknemzetiségű társadalmában, amelyben a hamburgi katolikus főegyházmege mint keresztény kisebbség hirdeti Krisztus evangéliumát. A nap folyamán meglátogatott bennünket és elbeszélgetett velünk *Hans-Jochen Jaschke* helyi segéd-püspök, őszintén érdeklődött a migráns magyarok papi szolgálatáról, és támogatásáról biztosított. Másnap reggel a konfe-rencia záró szentmiséjét együtt celebrál-tunk *Werner Thissen* hamburgi érsekkel és *Ludwig Averkamp* nyugalmazott érsekkel, és megköszöntük magyarok iránt tanúsított atyai gondoskodásukat.

Lukács József, Köln

SZÁJRÓL SZÁJRA

Adományok

Egy vasárnapon a templomban egy-más mellé került Széchenyi István és egy újjazdag földesúr. Széchenyi szokásához híven mindjárt a mise elején kikészítette a perselybe szánt forintot, s imakönyvét elővéve, imádkozni kezdett. A melléje telepedett újjazdag ide-oda nézegetett és észrevette a szomszédja előtt lévő fo-rintot. Amikor felajánlaskor a sekrestyés elindult a persellyel, hogy összeszedje az adományokat, egyre közelebből hallat-szott a kis csengő szava. Emberünknek több se kellett, zsebébe nyúlt és kített maga elé két forintot. Széchenyi észre-vette, hogy ez neki szól és kített a pénz mellé egy másik forintot. Az újjazdag ki-teszi a kettőhöz a harmadikat, Széchenyi követi. Az előbbi megduplázza a tételt, Széchenyi sem marad el. Amaz egy aranyat keresett elő, Széchenyi is odacsúsz-tatja az aranyat a többi pénzhez. A földesúrnak mit volt mit tennie, még egy aranyat tett a többihez. Ekkor ért oda a sekrestyés a persellyel. A gróf udvaria-

san átengedte az elsőbbséget szomszéd-jának, aki nagy önteltséggel csörgette a perselybe a hat forintot és a két aranyat. Amikor végzett, Széchenyi az adomá-nyak szánt forintot a perselybe tette, amit pedig az emberi szemeknek készített elő, szépen visszatette erszényébe s tovább imádkozott.

*

Erre közelebb, arra hamarabb

A „híd” használata az időtájt még népszerűsítésre szorult, és így történt egyszer, hogy amikor Széchenyi István és Wesselényi Miklós a pesti Felduna-soron sétálgatott, a következő párbeszéd zaj-lott le közöttük:

- Nekem Budára kellene fölmennem - mondta Széchenyi.

- Nekem is - szolt Wesselényi.

- No, akkor Isten veled - búcsúzott Széchenyi, Te egyenest szoktál járni, én majd csak a hídra kerülök.

Hogy Wesselényi aztán hogyan jutott Budára, arról hallgat a krónikás.

Közreadta: Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkeszségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmise helye és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttö György és Virágh József főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax:** 0044/20/8992 2054. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com. Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brington-Hove.

ÉSZAK-ANGLIA:

Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham. **Érdeklődni:** Ft. Fülöp Menyhiért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax:** 0044-(0)1706/64 59 37.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax:** 0043/1/526 49 72. Misézó helyek: Bécsújhely (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmannsgasse 14, **Telefon:** 0043-1-317 3656

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, **Telefon:** 0043/33/527 108

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondnok, **Tel:** 0043/316/68 35 08;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **Tel:** 0043/204/103

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. **Érdekl.** Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, **Tel:** 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombat 17.00-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. **Érdeklődni:** Schwarz Mária, **Telefon:** 0043/662/820 139

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, **Érdeklődni:** Ft. Galambossy Endre, **Tel./Fax:** 0032/2/64 85 336.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amunier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon:** 0032/ 4/22 33 910; **Fax:** 0032/4/221 16 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivétel. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax:** 0033/1/42 08 61 70;

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon:** 0033/4/78 501636

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. **Érdeklődni:** Ft. Türrös Dezső plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, **Telefon:** 0821/41 90 25 30.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. **Érdeklődni:** Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tüchergeratenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Tel:** (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. **Érdeklődni:** Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen, **Telefon:** (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegye: Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenbach, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen. **Érd.** Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe, **Tel./Fax:** (0721) 68 72 15

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. **Érd.** Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, **Tel.:** (040) 25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és AACHEN: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: **Érdeklődni:** Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theobaldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netologie.de. **Telefon:** (0221)238060. **Fax:** (0221)232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. **Érdeklődni:** Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon:** (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

Tata mellett, 2.800 m² bekerített területen, 4 szoba, összkomfortos, felújított családi ház, 102 m² lakótérrel, beköltözhetően eladó. Központi fűtés, pince, garázs, mellékeépület. M1 autópálya közel. Ár: 55.000 €. **Tel.:** 0033-1/34 69 60 08.

Költöztetés és áruszállítás Magyarországra is, egy nemzetközi költöztető vállalatot keresz-tül, elfogadható áron. **Tel:** 0049-(0)7034/207 342.

MÉHECSKE CSÁRDA - BIENENHEIM

Új magyar és bajor ízekkel várja kedves vendégeit, az aubingi Lohe és Lochhausen határán (Bienenheimstr. 11, 81249 München, **Tel.:** 089/864 14 54). Nyitvatartás: 11-23.00, hétfőnként zárva.

Szakképzett ápolónő idős magyar beteg, vagy gyermek gondozását, házvezetést vállal, bentlakással. **Tel:** 0036-20/20 81 598, email: darazsadam@freemail.hu

Budaörsön eladó: 590 m² építőktelek, csendes utcában, központban, beköthető. **Tel:** 0036-70/55 63 385 vagy 0049-(0)221/76 53 99, e-mail: frommerfoszler@msn.com

Hévízen (termálto), gyönyörű helyen, apartmanok egész évben kiadók, 10 €/6f. T/F: +36-83/34 10 63.

Egyetemet végzett, 18 éve Németországban, munkaviszonyban lévő, 58 éves, magyar asszony vagyok. Újabb munkahelyi kihívásokat keresek, igényesebb idős házaspárnál, vagy egyedül élő idős személynél. Háztartásvezetés, ápolás, szervezés. Testi fogyatékos személy gondozására is van lehetőség. **Telefon** este: 0049-(0)6151/159 83 48.

Regensburg környékén élő férfi (54/172/80) keresi társát (42-47/160/60), független hölgy személyében, házasság céljából. **Tel:** 0049-(0)9474/95 15 30.

Középkorú hölgy munkát keres, háztartási munka, betegápolás, stb. **Tel:** 0036-1/36 00 664.

Németországi magas, sportos, őszinte, hűséges, káros szenvedélyektől mentes férfi, komoly szándékkal megismerkedne hasonló, 35-45 éves egyedül élő hölgygel. **Tel.:** 0049-(0)751/46 914.

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. **Érdeklődni:** Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarische Sprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. **Tel.:** (089) 982637, 982638, **FAX:** (089) 985419. E-mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. **Érdeklődni:** Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon** (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: **Érd.:** Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon:** (08505) 12 29.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach.

Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **Telefon:** 0711/2369190 E-mail: misio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgm-stgt.de www.ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. **Érdeklődni:** Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon:** (0931) 38 62 43

NORVÉGIÁ: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax.:** 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon:** 0039/60/684-26 20. Misézó helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyvasszonya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. **Milánó** - minden hó első vasárnapján 16.00-kor. Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Assisi, Bologna, Catania, Firenze, Padova, Palermo, Torino.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.:** 0041/1/36 23 303. **Misézó helyek:** Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Fribourg: Ft. Popa Péter, **Telefon:** 0041/26/534 06 72. Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 11.15-kor az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). **Genf:** Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon:** 00 41/22/7910458; **Lausanne:** Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon:** 00 41/21/6478 678; **Bern:** Róm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. □

HIRDETÉSEK

Tartalmas, megbízható kapcsolatra vágyó 57 éves, Németországban élő hölgy (Niedersachsen), őszinte szándékkal keresi kulturált, átlagos testalkatú, diplomás társát. Lehetőleg Kassel - Hamburg környékén. **Jelige:** „Együtt könnyebb, jobb.”

München környékén élő ötven éves nő, komoly szándékkal megismerkedne, hozzá illő, nem dohányzó férfival. **Jelige:** „Jobb kettesben.”

Nyíregyházán saját tulajdonú kertes házában élő özvegyasszony (61/170/90), komoly szándékkal megismerkedne hozzá illő, nem dohányzó, nem italozó férfival. **Jelige:** „Nem jó egyedül.”

Budapest legszebb helyén, a budai oldalon (II. ker. Pasaréten), kis létszámú, családiás (25 fő), igényesen felépített **IDŐSEK OTTHONA** várja lakóit, időseit. Tapasztalt személyzettel, tartós és átmeneti elhelyezést nyújtunk ápolással, gondozással. **Érdeklődni:** T: 0160-64 22 049 v. 0036-70/29 51 416, e-mail: iri-h@t-online.hu

A müncheni Sajtóklubban, a szerző, Georg Engel (balra), a Rosae Kiadó vezetője (jobbra) és a Bajor-Magyar Fórum elnöke, Elisabeth Schosser (középen) jelenlétében mutatta be „A szürke farkas harapása” című legújabb könyvét. A németül napvilágot látott könyv eddig ismeretlen dokumentumokkal mutatja be, hogy a szovjet hírszerzés, a hírhedt KGB miként próbált beszivárogni egyházi, kiváltképpen a Dél-Amerikában elterjedt felszabadítási-elmélet hívei körébe. A szerző részletesen foglalkozik a II. János Pál pápa elleni merénylet hátterével. A kötet a Frankfurti Könyvvásárra jelent meg, de magyar fordítása már folyamatban van. Georg Engel fényképeit lapunk is gyakran közli. V.A.

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük *helyi terjesztőnkkel (missziókkal)* rendezni! Csak a kiadói hivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések
betünték: 0,10 €
„Jelige” - postaköltség 5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betünték 0,20
Nagybetűs sorok betünték 0,40
Egyszerű, 1 „pontos” keret 10,00
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Külön kívánságokat esetenként árazunk.

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %,-
hatszori hirdetésnél 20 %,- ill. egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

A hirdetések szövegéért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

München

Keresztelések: Schury Julia, Sch. Domini és Sch. Éva kisleánya 2006. szeptember 16-án, **Peter Florian Tobias Emanuel**, H. Christian és P. Helga kisleánya, valamint **Mölnzer Mia Debora**, M. Thomas és Andrea kisleánya 2006. október 1-én a müncheni Damenstift-templomban részesültek a kereszttség szentségében.

Halottak: Víz László közíró, az Ecclesia Szövetkezet ny. igazgatója, lapunk munkatársa 2006. szeptember 3-án, életének 78. évében, türelemmel viselt hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése szeptember 22-én volt a terézvárosi Nagy Szent Teréz-templom atleplomában. R. I. P.

+ PADÁNYI KÁROLY 1927-2006

Padányi Károly 1927. március 6-án született Budapesten. Középiskolai tanulmányai után belépett a veszprémi szemináriumba, majd Budapesten a Teológiai Akadémián fejezte be tanulmányait teológiai licenciátussal. 1950. március 20-án szentelte őt páppa Veszprémben Badalik Bertalan püspök.

Pappá szentelése után káplánként szolgált Dégen, Csurgón, Lengyeltóti-ban, Balatonlellén, Csábredeken. Miután 1956-ban külföldre távozott, Kanadában a St. Catharines egyházmegyében szolgált, először a wellandi Magyarok Nagyvasszonya plébánián, majd angol plébániákban St. Catharines-ban.

Élete vége felé, egészségének gyengesége miatt, 15 éven át St. Catharines-ban, a Mount Carmel Senior Home-ban volt lelkész. A Hotel Dieu Shaver kórházban halt meg 2006. július 23-án. Temetése július 26-án volt a wellandi magyar templomból.

Miklós-házy Attila S. J. ny. püspök

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

Felölös kiadó:
Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó- és tördelés-szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,— €
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkeszek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 €
Előfizetési ár egy évre 15,- €
Tengerentúrra US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80
IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
BIC PBNKDEFF

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstentfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHÖZ KÖRLEVELET MELLEKELTÜNK.